

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Henna Harju

Vanhempien kokemukset etäopetuksen muutoksista, haasteista ja tuen tarpeesta Covid-19-pandemian aikana

Opinnäytetyö

Kevät 2021

SeAMK Sosiaali- ja terveysala

Sosionomi (AMK)

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: Sosiaali- ja terveysala

Tutkinto-ohjelma: Sosionomi (AMK)

Tekijä: Henna Harju

Työn nimi: Vanhempien kokemukset etäopetuksen muutoksista, haasteista ja tuen tarpeesta Covid-19-pandemian aikana

Ohjaaja: Päivi Rinne, yhteiskuntatieteiden tohtori YTT

Vuosi: 2021

Sivumäärä: 68

Liitteiden lukumäärä: 3

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää vanhempien kokemuksia etäopetuksen aikana opetuksen muutoksista ja haasteista nuoren koulunkäynnissä. Tutkimuksessa myös selvitetään, minkälaista tukea vanhemmat ovat saaneet ja olisivat kaivanneet vanhemmuuteensa nuoren etäopetuksen aikana. Tutkimuksen yhteistyötahona toimii Kuortaneen yhteiskoulu.

Tutkimus on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Tämän tutkimuksen tutkimuskysymyksinä olivat: Minkälaisia kokemuksia vanhemmilla on opetuksen muutoksista ja haasteista nuoren koulunkäynnissä etäopetuksen aikana? Minkälaista tukea vanhemmat ovat saaneet ja kaivanneet vanhemmuuteensa etäopetuksen aikana?

Opinnäytetyön aineisto kerättiin haastattelemalla viittä vanhempaa. Haastateltavien lapset olivat Kuortaneen yhteiskoulussa 8.–9.-luokkalaisia keväällä 2020. Haastattelut toteutettiin yksilöhaastatteluun teemahaastattelumenetelmää käyttäen. Analyysimenetelmänä käytettiin aineiston analysoinnissa teemoittelua. Opinnäytetyön teoriaosuudessa käsitellään nuoruutta kokonaisuutena oppilaana olemisen ja opiskelun näkökulmasta sekä vanhemmuudesta murrosikäisen nuoren elämässä. Lisäksi käsitellään Covid-19 pandemian vaikutuksista perusopetukseen sekä etäopetusta vaihtoehtoisena opetusmuotona.

Tutkimustulosten perusteella etäopetus toi muutoksia nuoren koulupäivän rakenteeseen ja hyvinvointiin. Haasteita etäopetus toi mukanaan nuorille, jotka olivat lähiopetuksessakin kokeneet haasteita. Haasteet myös korostuivat etäopetuksen aikana. Vanhemmat kokivat nuoren tukemisen tärkeänä osana vanhemman roolia nuoren koulunkäynnin tukijana. Merkittävimpänä kehittämiskohteena nähtiin yhteydenpito koulun ja kodin välillä nuoren koulumenestyksestä etäopetuksen aikana.

¹ Asiasanat: Etäopetus, Vanhemmuus, Nuoruus, Covid-19

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: School of Health Care and Social Work

Degree programme: Degree Programme in Social Services

Author: Henna Harju

Title of thesis: Parents' experiences of the Changes, Challenges and Need for Support Brought by Distance Learning during the Covid-19 Pandemic

Supervisor: Päivi Rinne, Ph.D.

Year: 2021

Number of pages: 68

Number of appendices: 3

The purpose of this thesis was to examine to experiences of parents during distance education about the changes and challenges in the education of a young person. The study also examines what kind of support parents have received and would have longed for during the young person`s distance learning. The co-operation partner in this study is Kuortane Secondary School.

This thesis is a qualitative research. There were two research questions in this thesis: What kind of experiences do parents have about changes in teaching and challenges in the education of a young person during distance learning? What kind of support have parents received and longed for during distance learning?

The material of the thesis was collected by interviewing five parents. The children of the interviewees were in grades 8–9 in Kuortane Secondary School in the spring of 2020. The interviews were conducted with individual interviews using the thematic interview method. Thematic design was used as an analysis method in the analysis of the material. The theoretical part of the thesis deals with youth as a whole from the perspective of being a student and studying, as well as parenting in the life of an adolescent. In addition, the effects of the Covid-19 pandemic on primary education and distance learning as an alternative form of education are discussed.

Based on the research results, distance learning brought changes to the structure and well-being of a young person`s school day. Distance learning brought challenges to young people who had also experienced challenges in contact teaching. Challenges were also highlighted during distance learning. Parents perceived supporting the young person as an important part of the parent's role in supporting the young person's education. The most significant development target was seen as communication between school and home about a young person`s school success during distance learning.

¹ Keywords: Distance education, Parenthood, Youth, Covid-19

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä	2
Thesis abstract	3
SISÄLTÖ.....	4
1 JOHDANTO.....	6
2 NUORI OPISKELIJANA PERUSOPETUKSESSA.....	8
2.1 Nuoruuden kehitysvaiheet	8
2.2 Tuen tarve nuoruudessa	11
2.3 Nuoren kyky itseohjautuvaan opiskeluun.....	12
2.4 Oppilaan oikeudet ja velvollisuudet.....	14
2.5 Nuoren oppimisen valmiudet.....	17
3 VANHEMMAN TUKI NUOREN KOULUNKÄYNNISSÄ.....	19
3.1 Vanhemman rooli nuoren elämässä	19
3.2 Koti ja sen merkitys nuoren koulunkäyntiin.....	21
3.3 Vanhemman rooli nuoren koulunkäynnin tukijana.....	22
3.4 Koulun ja kodin välinen yhteistyö vanhemmuuden tukena.....	24
4 COVID-19-PANDEMIAN VAIKUTUKSET PERUSOPETUKSEEN	27
4.1 Covid-19-viruksen vaikutukset Suomessa	27
4.2 Suojautuminen virukselta yhteiskunnassa	28
4.3 Valmiuslaki	30
5 ETÄOPETUS VAIHTOEHTOISENA OPETUSMUOTONA	31
5.1 Etäopetus perusopetuksessa	31
5.2 Etäopetuksen haasteet koronaviruspandemian aikana	33
5.3 Etäopetuksen soveltuvuus erilaisille oppilaille.....	35
6 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	37
6.1 Tutkimuksen tavoite ja tutkimuskysymykset.....	37
6.2 Tutkimusmenetelmä.....	37
6.3 Tutkimuksen kulku, tutkimusaineiston keruu ja sen analysointi	39

6.4 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus	40
7 TUTKIMUKSEN TULOKSET	42
7.1 Taustatiedot.....	42
7.2 Vanhempien kokemukset opetuksen muutoksista ja haasteista	43
7.2.1 Muutokset.....	43
7.2.2 Haasteet.....	45
7.3 Vanhempien kokemukset tuen tarpeesta	50
8 JOHTOPÄÄTÖKSET	53
9 POHDINTA.....	58
LÄHTEET.....	60
LIITTEET	66

1 JOHDANTO

Koronaviruspandemia on vaikuttanut koko yhteiskuntaan vuoden 2020 aikana ennalta arvaamattomalla tavalla. Se on vaikuttanut ihmisten elämään kokonaisvaltaisesti. Kun ensimmäinen koronavirustartunta todettiin Kiinan Wuhanissa vuoden 2019 lopulla, oli ihmisten vaikea arvata näin mittavia seurauksia olevan tulossa Suomessa ja koko maailmassa. Koronavirustartuntojen laaja leviäminen toi ihmisten elämään monenlaisia muutoksia ja rajoituksia. Nuoren elämässä yhtenä merkittävänä muutoksena tuli siirtyminen etäopetukseen maaliskuussa 2020. Siirtyminen etäopetukseen toi muutoksia normaaliin arkeen ja nuori tarvitsi entistä enemmän tukea vanhemmiltaan opiskeluun.

Aiheeni valikoitui ajankohtaisuuden sekä oman kiinnostukseni vuoksi etäopetusta kohtaan. Korona-aika on vaikuttanut omaan opiskeluuni sekä työelämään. Siitä heräsi itselleni ajatuksia etäopetuksen tuomista muutoksista nuoren elämässä ja opiskelussa. Opinnäytetyöni aiheena on vanhempien kokemukset etäopetuksen muutoksista, haasteista ja tuen tarpeesta Covid-19-pandemian aikana. Yhteistyöorganisaatioksi valikoitui oman asuinpaikkakuntani perusteella Kuortaneen yhteiskoulu. Yhteyshenkilönä opinnäytetyössäni toimi sivistystoimenjohtaja-rehtori. Tutkimukseeni osallistui viidestä seitsemään 8.–9. luokkalaisen nuoren vanhempaa. Tutkimuksessa keräsin laadullista aineistoa yksilöllisten teemahaastattelujen avulla. Rajasin kohderyhmän yläasteella opiskelevien nuorten vanhempiin, että heidän kokemuksensa olisivat mahdollisimman hyvin verrattavissa toisiinsa.

Tutkimuksen tarkoituksena ja tavoitteena on selvittää, miten vanhemmat ovat kokeneet opetuksen muutokset ja haasteet etäopetuksen aikana nuoren koulunkäynnissä. Lisäksi tutkimuskysymyksenä on minkälaista tukea vanhemmat ovat saaneet ja olisivat kaivanneet vanhemmuuteensa nuoren etäopetuksen aikana. Tutkimuksen tarkoituksena on, että Kuortaneen yhteiskoulu saa lisää tutkimustietoa etäopetuksen tuomista muutoksista ja haasteista nuoren koulunkäyntiin sekä tuen tarpeesta etäkoulun aikana vanhempien näkökulmasta. Myös nuorten vanhemmat hyötyvät tutkimukseen osallistumisesta. He saavat kokea osallisuuden tunnetta ja kuulluksi tuleamista. Myös kokemuksista kertominen voi auttaa käsittelemään etäopetuksen aikaisia tuntemuksia. Sosionomin ammatin näkökulmasta opinnäytetyö tuo lisää tietoa nuoruudesta, vanhemman kokemasta tuen tarpeesta sekä yhteistyöstä koulun ja kodin välillä.

Tulen käsittelemään tässä opinnäytetyössä nuoruutta elämänvaiheena ja vanhemman roolia nuoren tukijana perusopetuksen aikana. Lisäksi kerrotaan etäopetuksesta vaihtoehtoisena opetusmuotona sekä Covid-19-pandemian vaikutuksista yhteiskuntaan ja perusopetukseen. Tutkimustuloksia analysoin teemoittelun avulla. Tutkimustuloksia tarkastelen työssäni teemoittain.

2 NUORI OPISKELIJANA PERUSOPETUKSESSA

Tässä pääluvussa kerron nuoruudesta kokonaisuutena oppilaana olemisen ja opiskelun näkökulmasta. Perehdyn nuoruuden kehitysvaiheisiin kattavasti. Kerron nuoruuden määritteistä sekä nuoruudessa tapahtuvista kehitystehtävistä. Keskeisessä osassa on nuoren fyysisen kehittymisen eri vaiheet sekä sen keskeneräisyys verrattuna aikuisuuteen. Seuraavaksi kerron tuen tarpeesta nuoruudessa. Esiin nostan erityisesti koulun ja oppilashuollon merkityksen nuoren tukena. Käsittelen myös nuoren kykyä itseohjautuvuuteen opiskeluissa. Keskeisinä asioina kerrotaan itseohjautuvuuden käsitteestä, sen tarkoituksesta sekä siihen vaikuttavista tekijöistä nuoren elämässä. Pääluvun lopussa kerron oppivelvollisuudesta Suomessa sekä opetussuunnitelman ja oppimisen tarkoituksesta ja tavoitteista. Käsittelen myös nuoren valmiuksia oppimiseen. Nuoruuden aikana tapahtuu paljon muutoksia nuoren oppimisen valmiuksissa sekä oppimisympäristöissä.

2.1 Nuoruuden kehitysvaiheet

Tarkka ikävaiheen määrittäminen nuoruudessa on vaikeaa. Nuoruutta seuraa aikuisuus ja sitä edeltää lapsuus ikävaiheena. Varhaisnuoriksi voidaan kutsua 7–12-vuotiaita lapsia. 13–17-vuotiaita voidaan sanoa varsinaisiksi nuoriksi. Nuoruuden katsotaan alkavan puberteetista, kun nuoruutta käsitteenä tarkastellaan fyysisen kehityksen pohjalta. Puberteetilla tarkoitetaan prosessia, jossa ihminen saavuttaa sukukypsyyden. (Hellström 2010, 198.)

Nuoruudessa 12–15-vuotiailla tapahtuu laaja-alaista kehitystä, jota esiintyy ainoastaan tässä kehitysvaiheessa. Nuoren tunne-elämässä kuohuu, seksuaalisuus voimistuu ja keho muuttuu aikuisen mittoihin. Ajattelutaidot kehittyvät nuorella, ja suhde omiin vanhempiin muuttuu merkittävästi. Nämä muutokset aiheuttavat nuorella paljon kysymyksiä ja hämmennystä. Murrosiässä nuoren psyykinen ja fyysinen puoli kehittyvät eri tahdissa. Nuoren psyykkistä kehitystä nopeammin etenee fyysinen kehitys. Kun nuori kokee olevansa sekavassa tilanteessa kehityksen keskellä, hän hakee turvaa lapsuuden tutuista toimintamalleista. (Mannerheimin lastensuojeluliitto, [viitattu 12.1.2021].)

Ensimmäisenä kehitystehtävänä Hellströmin (2010, 199) mukaan nuoruudessa on vanhemmista irtautuminen. Tarkoituksena on irtautua heihin kohdistuneista toiveista ja vanhempien tarjoamasta huolenpidosta. Tavoitteena on löytää aikuisella tasolla vanhemmat uudelleen. Aalberg ja Siimes (2007, 68–69) kertovat, että varhaisnuorella itsenäistymistarpeet saavat enemmän tilaa. Nuorella on halu päästä irti vanhemmistaan, mutta eriytymisen tarve toisaalta herättää nuoressa halun palata takaisin riippuvuuteen. Suhde vanhempiin vaihtelee aaltomaisesti. Varhaisnuoruudessa nuori kohtaa oman selkiytymättömyytensä. Tuekseen tähän prosessiin nuori tarvitsee toisia nuoria ja perheen ulkopuolisia aikuisia.

Nuoruuden ikävaiheen aikana irtautuminen tapahtuu usein kodin ulkopuolella. Nuori saa kokemuksia itsenäisyydestä yhteiskunnassa ja saa mahdollisuuden ottaa vastuuta itsestään. Opiskelu perusopetuksessa antaa mahdollisuuden turvallisesti ottaa vastuuta pienin askelin kerrallaan tarvittaessa opettajan tukemana. Pieniä askelia vastuunotossa voivat olla koulumatkat perusopetukseen, oppituntien väliset siirtymät ja omista opiskeluvälineistä huolehtiminen. Myös nuoren tulee huolehtia koulupäivän aikana, että pysyy sovituisissa aikatauluissa. Nuoren kehitysvaiheeseen kuuluu ominaisena piirteenä kapinointia kaikkia auktoriteetteja vastaan. Kapinoinnin keskellä nuoren tulisi kuitenkin kyetä ottamaan osaa vastuusta itselleen omista opinnoistaan. Opintojen merkityksellisyys korostuu perusopetuksen viimeisinä vuosina, koska koulumenestys vaikuttaa mahdollisuuksiin tulevissa opinnoissa. (Hellström 2010, 199.) Keväällä 2020 maailmanlaajuisen pandemiatilanteen vuoksi perheet viettivät enemmän aikaa keskenään kotona kuin aiemmin. Kaikkien perheen jäsenten elämä keskityi kodin ympärille. Rajoitusten vuoksi monet vanhemmat olivat etätöissä ja pienemmät lapset pois päivähoidosta. Myös monet yleiset tilat olivat suljettuja. Tartuntariskin vuoksi sosiaaliset kanssakäymiset olivat rajoitettuja. Nuoren ympärillä on paljon aikuisia vuorokauden ympäri. Irtautuminen vanhemmista voi olla haasteellista, kun vuorovaikutusta toisten aikuisten ja nuorten kanssa on rajoitettu.

Toisena kehitysvaiheena nuoruudessa nähdään minäkäsityksen sekä yhtenäisen ja persoonallisen identiteetin muodostuminen. Nuoruutta kuvataan elämän toiseksi mahdollisuudeksi, sillä nuoruusiässä virheiden korjaaminen on mahdollista. Tämä mahdollistaa persoonallisuuden uudelleen rakentamisen. (Hellström 2010, 199.) Nuoruudessa aivot kehittyvät nopeasti. Ne ovat kuitenkin olennaisilta osiltaan keskeneräiset. Keskeneräisyys näkyy ajattelun ja tunteiden säätelyssä, koska niistä vastaavat otsalohkot eivät toimi aikuisen aivojen tavoin. Aivot kehittyvät nuorella vielä 25 ikävuoteen asti. Toiminnanohjausjärjestelmä kuuluu viimeisenä kehittyviin sääteleviin järjestelmiin. Se johtaa muuta kognitiivista toimintaa, kuten

oppimista, ajatteluja ja muistia. Tämän kehityksen ollessa kesken voi nuoren olla haastavaa suunnitella omaa tekemistä, arvioida tai muuttaa suunnitelmiaan joustavasti. Monimutkaisten ongelmien pohtiminen ja jäsentäminen sekä keskittyminen voi olla hankalaa. Nuori turhautuu helpommin kuin aikuinen. Se saattaa näyttäytyä ärtyisyytenä ja lyhytjänteisyytenä. Tunnekuohut voivat ilmetä pienistäkin ärsykkeistä ja voivat olla yllättävän voimakkaita. Aikuisen näkökulmasta nuoren reaktiot voivat tuntua hallitsemattomilta tai impulsiivisilta. Kyseinen aivojen kehitykseen liittyvä ilmiö on tavallisesti väliaikainen, joka menee ohi aivojen säätelyjärjestelmien kehittyessä tehokkaammiksi. (Savolainen 2010, 9–10.) Kehityksessä nuori on enemmän edellä fyysisessä kehityksessä kuin tunne-elämässä. Kognitiivisen kehityksen osa-alueella nuorelle kehittyy tärkeimpänä käsitteellinen ajattelu eli abstrakti ajattelu. Abstraktin ajattelun kehittyessä nuori hahmottaa enemmän syy-seuraussuhteita, kokonaisuuksia, ympäristöään sekä itseään. (Aalberg & Siimes 2007.)

Toiminnanohjausjärjestelmä johtaa nuoren kognitiivista toimintaa. Se näyttäytyy keskeisessä osassa nuoren oppimisessa sekä muistissa. Näitä taitoja nuori tarvitsee edetessään opinnoissaan perusopetuksessa. Keskittymiskyvyn hankaluudet voivat näkyä osittain myös opinnoissa. Heikko keskittymiskyky vaikeuttaa tehtävien aloittamista sekä loppuun saattamista. Nuoruuden ikävaiheessa lapsi tarvitsee ohjausta, tukea ja motivointia läheisiltä aikuisilta. (Aalberg & Siimes 2007.)

Nuoruudessa psykososiaalinen taantuma tapahtuu voimakkaan kognitiivisen kehityksen vuoksi. Se on ohimenevä vaihe, mutta psykososiaalinen taantuma nähdään olevan välttämätön nuoren normaalin kehityksen kannalta. Taantumassa nuoren puhe muuttuu, tapahtuu muutoksia koulunkäynnissä ja lapsenomaiset piirteet korostuvat. Puheen muuttuminen näyttäytyy lauseiden lyhentymisenä, kirosanojen käytön lisääntymisenä ja kielen köyhtymisenä. Muutokset koulunkäynnissä näkyvät keskittymiskyvyn puutteina sekä koulumenestyksen ja koulumotivaation heikkenemisenä. Lapsenomaisen piirteiden korostumiseen kuuluu suhtautumisen vaihtelevuus vanhempiin etäisyyden otosta läheisyyden kaipuuseen. Palkonomaiset piirteet korostuvat ja itsepäisyys lisääntyy. (Aalberg & Siimes 2007.)

Nuori voi elää murrosikää monella tavalla. On kuitenkin merkityksellistä, että murrosiän kehitystehtävät toteutuvat. Toissijaista on se, miten se tapahtuu. Jos nuori selvästi rakentaa omaa elämää ja tekee omia valintojaan, on hänen kehityksensä suunta oikea. Nuoren ei tarvitse käyttäytyä suurielisesti ja suuriäänisesti irtautumisvaiheessa. Nuori voi tehdä näkyväksi itsensä ja vanhempiensa välisen rajan muillakin tavoin. (Kinnunen 2014, 21–22.)

Nuoren koulunkäynnin muuttuessa lähiopetuksesta etäopetukseen mielestäni korostuvat Aalbergin ja Siimeksen mainitsevat psykososiaalisen taantumän merkit. Nuori suhtautuu vaihtelevasti vanhempiinsa ja tapahtuu muutoksia koulunkäynnissä. Nuoren viettäessä etäopetuksen aikana enemmän aikaa vanhempiensa kanssa, on mahdollista haasteiden lisääntyminen kotona. Vanhemman suhtautuminen nuoreen ymmärtäväisesti korostuu, ja vanhemmuuteen liittyvät haasteet saattavat lisääntyä. Etäopetuksen aikana vastuu opintojen etenemisestä siirtyy osittain vanhemmalle. Yhteistyö kapinoivan ja auktoriteetteja vastustavan nuoren kanssa voi olla ajoittain haasteellista.

2.2 Tuen tarve nuoruudessa

Nuoren tuen tarvetta kasvattavat erilaiset normaalista poikkeavat tapahtumat. Tällaisia ovat esimerkiksi eri syistä johtuvat opintojen keskeytykset, psyykkiset tai somaattiset sairastumiset ja yllättävät traumaattiset tapahtumat. Nuorella on riski syrjäytyä yhteiskunnasta, jos hän jää vaille aikuisen tukea ja apua näissä tilanteissa. (Hietala ym. 2010, 10.) Jos nuori ei saa turvaa aikuiselta, hän etsii sitä ikäisiltään nuorilta. Nuori hakee hyväksytyksi tulemisen tunnetta esittämällä muuta kuin oikeasti on. Usein nuori vertaa itseään muihin nuoriin. (Aaltonen ym. 2003, 153, 155.)

Nuoren vanhempien jälkeen hänelle tärkeimpinä yhteisönä ja kehitysympäristönä on koulu. Sen tavoitteena on olla yhteisö, jossa kehitytään ja kasvetaan vertaisryhmän keskellä aikuisten ohjaamana. Tukijoita nuorelle koulun henkilökunnasta löytyy paljon, kuten opettaja, koulukuraattori, koulupsykologi, kouluterveydenhoitaja ja rehtori. Nuoren tulee tietää heidät, jotta he voivat olla merkittäviä henkilöitä hänelle tuen tarpeen ilmetessä. Koululuokan paras koko on tutkimusten mukaan 21 oppilasta. Yhtä tärkeänä seikkana pidetään pysyvyyttä luokassa. Pysyvässä luokassa oppilaat ja opettajat tuntevat toisensa pidemmältä ajalta. Koulussa toistuva päiväjärjestys sekä koulun järjestysäännöt tukevat nuoren kasvua ja kehitystä. Ymmärtäminen, kuuntelu ja ohjaaminen ovat toimivia keinoja tukea nuorta. Niiden toimimiseksi on kuitenkin pidettävä hyväksyminen erillään ymmärtämisestä. (Hietala ym. 2010, 20–22.)

Opettajan ja nuoren välinen hyvä vuorovaikutussuhde on tärkeä osa koulunkäyntiä. Opettajan tulee mahdollistaa oppilaalle kokemus, että hän on tervetullut kouluun. Jokaisella nuorella on tarve tulla muistetuksi ja huomatuksi. Hyvään huomaamiseen kuuluu kuulumisten kysely, mutta toisaalta myös poissaolojen ja läsnäolojen seuraaminen on opettajan tehtävä. Kun nuoresta herää huoli opettajalle, tulee hänen keskustella nuoren kanssa asiasta ja olla tarvittaessa yhteydessä kotiin avoimesti. Myös oppilashuoltoryhmä on nuoren, vanhemman sekä opettajan tukena haastavissa tilanteissa. (Haavisto 2018.) Oppilashuoltotyöryhmän tärkeimpänä tehtävänä on tukea nuorta opintojen aikana. Sen tavoitteena on oppilaan psyykkisen, fyysisen, tasapainoisen kehityksen ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistäminen. Oppilashuoltoryhmä on moniammatillinen työryhmä, jonka tehtävänä on puuttua nuoren opintoihin varhaisessa vaiheessa. Huolen herätessä he ovat yhteydessä nuoreen ja ovat tarvittaessa yhteydessä vanhempiin, sosiaalitoimeen ja nuorisopsykiatrian asiantuntijoihin. Tarvittaessa järjestetään yhteistapaaminen näiden tahojen kanssa nuoren hyvinvoinnin takaamiseksi. (Hietala ym. 2010, 65–66.)

Pohdin, että etäopetuksen aikana nuori joutuu ottamaan paljon vastuuta itse opinnoistaan. Tuen tarve lisääntyy kuitenkin poikkeusolosuhteiden vuoksi. Tämän yhtälön toteuttaminen voi olla haasteellista poikkeusolojen aikana kotiympäristössä. Vanhemman sekä koulun tuki korostuvat opintojen jokaisessa vaiheessa.

2.3 Nuoren kyky itseohjautuvaan opiskeluun

Savaspuron (2019, 25–26) mukaan itseohjautuvuudella tarkoitetaan kykyä toimia ilman ulkopuolista ohjausta ja johtaa itse itseään. Perustana itseohjautuvuudella nähdään luottamuksen ja turvallisuuden merkitys ihmiselle. Kotimaisten kielten keskus ei tunnista vielä itseohjautuvuuden sanaa, koska se on sanana suomen kielessä melko uusi. Käsitteenä itseohjautuvuus voidaan kokea tämän vuoksi vielä epäselvänä, vaikka ilmiönä se on tullut jo tutuksi yhteiskunnassa.

Ryanin ja Decin (2017, 3) mukaan itseohjautuvuuden teoria käsittelee yksilön hyvinvointia, psykologisia perustarpeita ja motivaatiota. Yksilön kehittymisen mahdollisuuksiin, sitoutumiskykyyn ja hyvinvointiin vaikuttaa monet tekijät. Niitä voivat olla sosiaaliset, kulttuuriset ja

biologiset olosuhteet. Itseohjautuvuuden teoriolla pyritään ymmärtämään, minkälaisen psykologisen ja sosiaalisen ympäristön ihminen tarvitsee kokeakseen itsensä hyvinvoivaksi ja ollakseen toimintakykyinen.

Ihminen motivoituu luontaisesti, kun tuetaan hänen kolmea perustarvettaan. Ne ovat omaehtoisuus, kyvykkyys ja yhteisöllisyys. Omaehtoisuudella pyritään eräänlaiseen vapaaehtoisuuden kokemiseen. Sillä tarkoitetaan mahdollisuutta itse päättää omista tekemisistään ja asioistaan. Kyvykkyydellä tarkoitetaan aikaansaamisen ja onnistumisen erilaisia kokemuksia. Jos ihminen saa negatiivista palautetta ja tehtävät ovat liian haasteellisia, tunne kyvykkydestä vähenee. Jokaisella ihmisellä on tarve kokea myös yhteisöllisyyttä. Sillä tarkoitetaan ryhmään kuulumista, yhteenkuuluvuutta toisten ihmisten kanssa ja huolenpidon saamista toisilta ihmisiltä. Ihmisen uteliaisuus, tuottavuus, luovuus ja myötätunto lisääntyy, kun näitä perustarpeita tuetaan. (Ryan & Deci 2017, 10–11.)

Nuorten oppimisessa ovat keskeisinä asioina sisäiset mallit, joilla hän jäsentää itselleen oppimisen keinoja ja tavoitteita. Erilaiset oppimisen keinot johtavat erilaisiin oppimistuloksiin. Nuori voi opetella tietoisesti oppimisstrategioiden omaksumista. Näin hän voi vaikuttaa oppimisen laatuun itse. Opiskelutapaa tulee kuitenkin vaihdella tilanteiden mukaan. Nuoren oma aktiivisuus, oma tavoitteiden asettelu ja joustava toiminta opiskelussa on tärkeää. Parhaimmillaan nuoren oppiminen on tietoista työskentelyä koettujen ongelmien ratkaisemiseksi, jotka nuori on aikaisemmin kokenut itse. Opiskelun on oltava myös tavoitteellista. Kun opiskelun tavoitteet ovat selkeitä, kokee nuori niihin pyrkimisen mielekkäänä. Tällä tavoin oppiminen onnistuu parhaiten. (Aaltonen ym. 2003, 68–70.)

Oppilaan itseohjautuvalla opiskelutaidolla tarkoitetaan suunnitelmallista, tehokasta, omaaloitteista ja vastuullista toimintaa erilaisissa opiskelutilanteissa ja -tehtävissä. Oppilaan tulee kiinnostua opittavasta asiasta ja motivoitua oppimaan oppimistilanteessa riippumatta aikaisemmista kokemuksista. Niissä tilanteissa nuoren täytyy hyödyntää taitoja ja tietoja, joita hän on työstänyt aiempien kokemusten pohjalta. Oppilaan tulee hallita oppimista ohjaavia asenteita, tunteita ja ihmissuhteita. Näitä taitoja nuori osaa jo ennestään tai ne ovat opetettavissa hänelle. Kun oppimistapahtumaa tarkastellaan tällä tavoin, voidaan luoda uskoa nuorten mahdollisuuteen kehittää itseään oppijana. (Silvén, Kinnunen & Keskinen 1991, 7–9.)

Kauppilan (2003, 83) mukaan itseohjautuvaa oppimista on se, että opiskelija suunnittelee oppimisprosessia, asettaa realistisia tavoitteita ja toteuttaa opiskeluaan itsenäisesti. Siihen kuuluu myös tiedon käsittelyä ja vastaanottamista sekä sisäistä motivaatiota. Oppilaalla tulee olla myös taito hyödyntää ja soveltaa oppimaansa tietoa. Osana itseohjautuvaa oppimista nähdään myös oman oppimisen kontrollointi ja arviointi.

Norrenan (2019, 13) mukaan itseohjautuvuutta harjoitellaan nykyään jo alakoulussa ja se on tärkeää oppimisen kannalta. Itseohjautuvuus on suorassa yhteydessä oppimiseen. Hänen mukaansa oppilaan täytyy suunnata omaa toimintaansa kohti asetettuja tavoitteita. Perustan oppimistaidoille muodostaa yhdessä joukko erilaisia oppimisen taitoja, kun tarkastellaan itseohjautuvuutta oppimisen näkökulmasta.

Norrena (2019, 16–26) kirjoittaa, että myös itsetunto vaikuttaa nuoren itseohjautuvuuteen. Kun nuori hallitsee omaa toimintaansa, itsetunto paranee. Jos nuori kokee toistuvia epäonnistumisia ja pettymyksiä, hän voi siirtyä selviytymistilaan itseohjautuvuuden sijaan. Kaikilla nuorilla ei ole samat lähtökohdat itseohjautuvuuden oppimiseen. Kun nuori on saanut elämässään kokea paljon tukea ja turvallisuutta, hän kykenee vastaanottamaan haasteitakin avoimin mielin. Läheisyyden ja turvallisuuden puute saavat ihmisen sen sijaan hyökkäämään, puolustautumaan tai lamaantumaaan kokoaikaisesti. Nuori kykenee oppimaan itseohjautuvuutta, kun hän kokee olevansa turvassa. Hän pystyy kuulostelemaan itseään ja tunteitaan.

Mielestäni itseohjautuvuuden tärkeys korostuu jokaisella elämän osa-alueella. Nuoren itseohjautuvuus on merkittävässä asemassa etäopetuksessa. Etäopetuksessa suuri vastuu opintojen etenemisestä siirtyy nuorelle itselleen. Se on myös tärkeässä osassa nykypäivänä työelämässä ja jatko-opinnoissa. Siellä oletetaan opiskelijan ja työntekijän osaavan itseohjautuvuuden taidon. Jos itseohjautuvuudessa on puutteita peruskoulun jälkeen, voi helposti jäädä jälkeen opinnoissa tai joutua hankalaan asemaan työelämässä.

2.4 Oppilaan oikeudet ja velvollisuudet

Oppivelvollisia ovat Suomessa vakituisesti asuvat lapset. Kun lapsi täyttää kuluvan vuoden aikana seitsemän vuotta, hänen oppivelvollisuutensa alkaa. Perusopetuksen oppimäärän suoritettua tai, kun oppivelvollisuuden alkamisesta on kulunut 10 vuotta, oppivelvollisuus päättyy. Oppilaalla on oikeus saada työpäivinä oppilaanohjausta ja opetussuunnitelman

mukaista opetusta. Heti tuen tarpeen ilmetessä tulee tukea oppilaan riittävää oppimista ja koulunkäyntiä. (L 21.8.1998/628.)

Perusopetuslaissa opetuksen tavoitteena on antaa oppilaalle elämässä tarpeelliset tiedot ja taidot. Tavoitteisiin kuuluu myös tukea eettisesti vastuukykyisen yhteiskunnan jäsenyyteen sekä tukea oppilaiden kasvua ihmisyyteen. Yhteiskunnassa opetuksen tulee edistää tasa-arvoisuutta, sivistystä ja oppilaiden edellytyksiä osallistua koulutukseen. Opetuksen tulee olla riittävän yhdenvertaista koko maan alueella. Kunta on velvollinen järjestämään kunnan alueella asuville oppivelvollisuusikäisille lapsille perusopetusta. (L 21.8.1998/628.)

Koulutuksen perustavoitteena on uuden tiedonhankinnan tukeminen ja rohkaiseminen elinikäiseen opiskeluun. Peruskoulu jakaantuu kolmivuotiseen yläkouluun ja kuusivuotiseen alakouluun. Sitä ennen kaikille kuusivuotiaille on tarjolla yksivuotinen esiopetus. Esiopetus voidaan toteuttaa päivähoidon tai peruskoulun yhteydessä. (Aaltonen ym. 2003, 226–227.) Suomalaisessa yhteiskunnassa yhtenä pidempänä kehityslinjana pidetään koulutusta. Koulutustaso Suomessa on ollut nousussa jo pitkään. Suomalaisista nuorista suurin osa ovat kielitaitoisia ja ovat hyvin koulutettuja. Alhainen kouluviihtyvyys nähdään tämän ilmiön kääntöpuolena. (Nurmi ym. 2009, 156.)

Suomalaisella perusopetuksella on kasvatus- ja opetustehtävä sekä se on yleissivistävää koulutusta. Perusopetuksen tavoitteena on opettaa tarpeellisia taitoja ja tietoja sekä tukea oppilaiden kasvua yhteiskunnan jäsenenä ja ihmisinä. Se on oppilaalle maksutonta, sekä maksuttomuuteen sisältyy oppikirjat ja muu oppimateriaali sekä aineet ja työvälineet. Oppilaan oikeuksiin kuuluu saada tietyn edellytyksin koulukuljetus sekä koulun työpäivinä täysipainoinen ateriala, jotka ovat oppilaalle myös maksuttomia. Jos nuori tarvitsee erityistä tukea osallistuakseen opetukseen esimerkiksi apuvälineiden tai tulkitsemis- ja avustajapalveluiden avulla, on hänellä oikeus saada niitä maksutta opintojen ajaksi. Kun nuori on käynyt perusopetuksen, se tuottaa kaikille saman jatko-opintokelpoisuuden. (Opetushallitus, 2021a.)

Perusopetuksessa oppiaineina kielissä on äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli ja vieras kieli. Luonnontieteiden aineita ovat biologia ja maantieto. Matemaattisia aineita ovat matematiikka, fysiikka ja kemia. Reaaliaineina ovat historia, terveystieto, yhteiskuntaoppi ja uskonto. Opiskeluun kuuluu myös käsityötä, kotitaloutta, kuvataidetta, musiikkia ja liikuntaa.

Näiden lisäksi oppilas saa myös oppilaanohjausta. Kouluissa voi myös olla valinnaisia aineita, joista kunnat tai koulut päättävät itse. Valtioneuvoston päätäntävaltaan kuuluu tuntimäärien jakaminen eri aineiden välillä sekä valinnaisten aineiden vähimmäismäärä kouluissa. (Opetushallitus 2021a.)

Opetussuunnitelman perusteet antavat pohjan tasa-arvoiselle opetukselle koko Suomessa. Opetussuunnitelman tarkoituksena on olla joustava ja elävä koulutoiminnan ja opetuksen tuki. Sen tarkoituksena on myös mahdollistaa koulupedagogiikan ja koulun toimintakulttuurin uudistuminen. Opetussuunnitelma varmistaa, että suomalaisten nuorten taidot ja osaaminen pysyvät hyvällä tasolla myös tulevaisuudessa kansallisesti sekä kansainvälisesti tarkasteltuna. Opetussuunnitelman perusteista koostuu suurin osa oppiaineiden sisältöjen ja tavoitteiden kuvauksesta. Ne ovat osa oppimiskäsityksen, arvoperustan ja toimintakulttuurin linjausten kuvausta. Opetussuunnitelmassa korostetaan oppiaineiden laaja-alaista osaamista eri näkökulmista. Oppimistulokset paranevat koulussa ja oppimisprosessista tulee laadukas. Opetussuunnitelman tavoitteena on lisätä opiskelun merkityksellisyyttä, vahvistaa oppilaan aktiivisuutta ja antaa mahdollisuus onnistumisen kokemuksille. Nuoren tulee ottaa vastuuta omasta opiskelustaan, mutta häntä kuitenkin tuetaan opintojen aikana. Oppilas ratkaisee ongelmia, arvioi oppimistaan tavoitteiden pohjalta ja asettaa itselleen tavoitteita. (Opetushallitus 2021b.) Etäopetuksen aikana korostuu nuoren vastuu omasta opiskelustaan. Vanhempien tulee tukea nuorta erityisesti etäopetuksen aikana opintojen etenemiseksi. Mielestäni opetussuunnitelmassa on kuvattu perusteellisesta oppivelvollisuuden tavoitteita ja merkitystä nuoren elämässä. Yhteiskunnassa on totuttu toteuttamaan opetussuunnitelmaa lähiopetuksessa. Opetussuunnitelman kaikkien tavoitteiden ja merkityksien siirtäminen etäopetukseen lyhyellä aikavälillä voi olla haasteellista. Oppilaan edun mukaisesti tulisi opetuksen laadun kuitenkin säilyä ennallaan myös etäopetuksen aikana.

Oppilaan etuihin Suomessa kuuluu kouluruokailu jokaisena koulupäivänä. Jokisen (2020) mukaan kunnilla on velvollisuus järjestää etäoppilaiden ruokailu mahdollisuuksien mukaan. Erilaisia linjauksia ruokahuollon järjestämisestä on tullut eri kunnilta. Esimerkiksi Siilinjärvellä kokonaisuudessa etäopetuksessa opiskelevat oppilaat saivat kunnalta 75 euron arvoisen lahjakortin elintarvikkeiden ostamiseen kevään etäopetuksen ajaksi. Jyväskylän kaupunki tarjosi vastaavasti etäopetuksen oppilaille ruokakassit korvaamaan puuttuvan kouluruokailun. Ruokakassien arvo oli yhden kuukauden kouluaterian summa eli noin 20 euroa. Joensuussa oppilaat saivat hakea viikoittain ruokakassin, joka sisälsi viiden päivän

teollisuuden valmistamat einesruoka-annokset, näkkileipäpaketin ja vihanneksia. Turussa etäopetuksen oppilaat saivat ilmoittautua halutessaan kouluruokailuun koulun tiloissa. Ruokailla olisi voinut koulun tiloissa tai ottaa ruuan mukaan. Koulutiloihin tultaessa oli kiinnitettävä erityistä huomiota voimassa oleviin koronaohjeistuksiin.

2.5 Nuoren oppimisen valmiudet

Yläkouluvaiheeseen sijoittuu nuoruusiän voimakas kehitysjakso. Koulumaailmassakin tapahtuu usein suuria muutoksia samanaikaisesti. Muutoksiin voi kuulua osallisuus suureen kouluyhteisöön, jossa vaihtuvuutta voi olla opettajissa, opetustiloissa ja opiskelutovereissa. Yläluokilla nuori kokee olevansa yksi monien oppilaiden joukosta. Vaarana on, että nuori katoaa opettajan silmissä massaan ja kokee itsensä merkityksettömäksi yhteisössä. Nuorelle on merkityksellisesti, että hänet kohdataan koulussa arvokkaana ja tärkeänä yksilönä. (Savolainen 2010, 1.)

Koulun merkitys nuoren ajattelutaitojen, oppimisen ja moraalien kehittymiselle on suuri, koska nuori viettää suuren osan elämästään koulussa. Keskeisenä tehtävänä opetuksessa ja kasvatuksessa nähdään taidot, joita tarvitaan tiedon organisoinnissa, käyttämisessä ja hankinnassa (Aaltonen ym. 2003, 68–70.) Onnistumisten kautta nuori oppii parhaiten ja palautteen antaminen onnistumisista tulee olla rutiininomaista (Hietala ym. 2010, 22). Hellströmin (2010, 199) mukaan koulunkäyntiin tulee vaikeuksia nuoruuden ikävaiheessa. Nuoren jakaminen keskittyy vähenee ja koulumotivaatio laskee merkittävästi aikaisemmasta.

Sosiaalisia ja vuorovaikutustaitoja tarvitaan siellä, missä on enemmän kuin yksi ihminen paikalla. Koulussa nuori kokee erilaisia vuorovaikutustilanteita kuin kotiympäristössään. Koulukohtaamisilla on tärkeä merkitys hyvien ja vastavuoroisten vuorovaikutustaitojen oppimiselle sekä itseilmaisun kehittymiselle. Koulussa nuoret tapaavat myös aikuisia toisten nuorten lisäksi. Nuoren psykososiaalisen kehityksen ja hyvinvoinnin kannalta on merkittävää, että koululuokka ja ryhmän koko pysyvät samoina. Riskialttiita muutoskohtia nuoren elämässä ovat esimerkiksi ala-asteelta siirtyminen yläasteelle. (Hietala ym. 2010, 9–11.)

Oppilaan oma osuus opetuksessa korostuu oppimiseen käsitteessä. Oppilas ei voi pelkäänsä seurata opetusta, vaan hänen on tehtävä työtä oppiakseen. Uuden oppiminen ohjaa opiskelutoimintaa. Oppilaan tulee tavoitella tietoisesti uutta osaamista. Opiskelu ei aina saa aikaan oppimista, koska oppiminen ei ole oppilaalle tahdonalaista. Opiskelun jatkuvuuteen ja motivaatioon vaikuttaa oppilaan omat odotukset ja mieltymykset oppimista kohtaan. Opiskelusta oppilas voi herpaantua. Oppilas arvioi koko prosessin ajan, edistyykö oppiminen ja onko toimintaa kannattava jatkaa. (Hellström 2010, 207)

Mielestäni tärkeäksi asiaksi korostuu oppilaan kannustaminen ja tukeminen myös poikkeus-tilanteissa. Oppilaan on sitouduttava opiskeluun, mutta samanaikaisesti oppilas voi herpaantua, jos oppiminen ei nuoren mielestä edisty. Edistymisen tunteeseen vaikuttaa merkittävästi koulun sekä kodin kannustaminen ja positiivisen palautteen antaminen pienistäkin edistymisistä.

3 VANHEMMAN TUKI NUOREN KOULUNKÄYNNISSÄ

Tässä pääluvussa kerron vanhemmuudesta murrosikäisen nuoren elämässä. Perehdyn vanhemmuuden rooliin sekä keskeisiin käsitteisiin vanhemmuuden ympärillä. Kerron vanhemmuuden roolista nuoren koulunkäynnin tukijana. Perehdyn myös kodin ja perheen tilanteen vaikutuksiin nuoren koulunkäyntiin. Pääluvun lopussa keskityn kodin ja koulun väliseen yhteistyöhön ja sen vaikutuksiin nuoren elämässä koulunkäynnin näkökulmasta.

3.1 Vanhemman rooli nuoren elämässä

Biologisilla vanhemmilla tarkoitetaan lapsen isää ja äitiä. Vanhemmuuteen kasvetaan, ja sitä pidetään elämänpituisena roolina. Oikeudet ja velvollisuudet lapseen nähden liittyvät käsitukseen vanhemmuudesta. Lapsuuden ja vanhemmuuden tulee olla oikeassa tasapainossa keskenään. (Hellström 2010, 249.) Vanhemmuuden tavoitteena on tarjota lapselle elämä ja antaa hänelle mahdollisuus rakentaa elämälleen sellaiset olosuhteet, joissa on tasapaino läheisyyden ja itsenäisyyden välillä. Nuorelle on syvälinen merkitys itsenäisyydellä ja läheisyydellä. (Hughes 2011, 18.)

Vanhemmuus on isyyttä ja äitiyttä. Se on myös aikuisuutta ja eri tavoin jaettua kasvatuskumppanuutta varsinkin tämän päivän erilaisissa perheissä. Vanhemmuuteen liittyy vanhemman oma kyvykkyys hyviin ihmissuhteisiin ja oma psyykkinen tasapaino. Itsenäistyvän nuoren näkökulmasta katsottuna nähdään tärkeimpinä vanhemmuuden taitoina elää omaa elämäänsä ja antaa nuorelle riittävästi vapautta ja tilaa kasvaa nuoresta aikuiseksi. Itsenäistyvän nuoren tukeminen on tärkeää silloin, kuin irtautuminen vanhemmista on ajankohtaista. (Hietala ym. 2010, 18–19.)

Tärkeintä nuoren kasvatuksessa on huomata hänet ja kuunnella häntä. Häntä tulee arvostaa sellaisena kuin on ja kuunnella juuri sitä, mitä hänellä on sanottavana. Pienikin pysähtyminen nuoren asioiden äärellä on merkityksellistä. Kun vanhempi kuuntelee nuorta, voi nuori olla ylpeä kodistaan ja vanhemmistaan. Tämä on merkityksellistä itsetunnon ja itseluottamuksen kehityksen kannalta nuoren elämässä. (Mäkijärvi 2008, 147, 149.)

Yhä enemmän on perheitä, joista puuttuu toinen biologinen vanhempi. Se on usein yhteydessä nuorten ongelmiin, vaikka myös on olemassa suojaavia tekijöitä nuoren elämässä. Yhteiskunnassa laajemman suvun, yhteiskunnallisten normien ja yhteisön merkitys on vähentynyt. Tämän vuoksi ydinperheen merkitys korostuu. Nuorten kasvatuksessa tämä hyvin ristiriitainen kehitys asettaa uusia haasteita perheille ja vanhemmille. (Nurmi ym. 2009, 156.) Uusperheessä roolikuviot voidaan joutua miettimään uudelleen. Uudella vanhemmalla ei ole biologisen vanhemman kasvatusoikeutta, mutta silti hän on vanhemman roolissa perheessä. Nuori ei aina tiedä, ketkä kuuluvat hänen perheeseensä tai mikä on hänen roolinsa perheessä. (Aaltonen ym. 2003, 198–200.) Tässä opinnäytetyössä tulen käyttämään kaikkien perhemuotojen huoltajista yhteistä nimitystä nuoren vanhempina.

Vanhemmuuden roolikartassa tulee esiin viisi keskeistä osa-aluetta. Sen mukaan vanhempien rooliin kuuluu olla elämän opettaja, ihmissuhdeosaaja, huoltaja, rakkauden antaja ja rajojen asettaja. Vanhemmuuden eri osa-alueet menevät arjessa päällekkäin. Siinä näyttäytyy elämän moninaisuus ja se, että elämä ei ole lokeroitunutta. Murrosikäisen nuoren vanhemmuudessa korostuvat ihmissuhdeosaajan sekä rajojen asettajan roolit. Nuori kapinoo aikuisten auktoriteettia, asenteita sekä arvoja vastaan omaa identiteettiään etsiessään. Vanhempi todennäköisesti pääsee helpommalla lapsen tullessa murrosikään, jos hän on asettanut riittävästi rajoja lapsen ollessa leikki-ikäinen. Vanhempien ihmissuhdetaitoja tarvitaan nuoren kanssa sopimusten tekoon. Nuori saa mahdollisuuden tehdä valintoja ja harkita asioita, kun hänellä on vanhempien antama malli lapsuudesta ratkaisujen tekemisestä ja neuvottelemisesta. (Helminen & Iso-Heiniemi 1999, 23, 32.)

Sinkkonen (1995, 13–14) kertoo, että hyvää kasvatusta ei voida pitää tekojen ja tekemättä jättämisten sarjana. Se on vuorovaikutusprosessi kahden ihmisen välillä, jossa näyttäytyy tietynlainen tasapainotila. Ulkopuolelta ei voida määritellä hyvän kasvatuksen tasapainotilaa. Kinnusen (2014, 90–91) mukaan kasvatuksen vaikuttamisen tasoja on kolme, jotka ovat esimerkki, suhde ja neuvot. Ensimmäisenä edellytyksenä hyvälle kasvatukselle on se, että aikuinen on itse esimerkkinä neuvojen noudattamisesta. Toisena vaikuttavana tekijänä nähdään vanhempien ja lapsen keskinäinen suhde. Lapsen kykyyn kuunnella vanhempaa vaikuttaa kaikki se, miten he hoitavat suhdettaan murrosikäiseen. Jos suhde on päässyt viilenemään ja muuttunut etäiseksi, ei lapsi ota todesta vanhempien rajaamista.

Perhe-elämä koostuu nuoren kasvatuksesta, joka siirtää eteenpäin vanhempien arvomaailmaa ja opettaa hyviä tapoja. Kasvatuksen olisi hyvä olla selkeää, tasapuolista,

johdonmukaista ja oikeudenmukaista. (Hietala ym. 2010, 19.) Perhe on tärkeä osa nuorten elämää, vaikka kehitysympäristö laajenee nuoruuden aikana. Nuoren oma toiminta vaikuttaa siihen, miten vanhemmat häneen suhtautuvat. Toisaalta kuitenkin vanhemmat neuvovat, tukevat ja ohjaavat nuorta. (Nurmi ym. 2009, 145.)

Mielestäni perhemuotojen moninaisuus nyky-yhteiskunnassa tekee omia haasteita nuoren arkeen. Lukuisissa perheissä ei ole enää biologista ydinperhettä, vaan perhe koostuu yhdestä biologisesta vanhemmasta ja toisesta aikuisesta, joka jakaa kasvatusvastuuta. Varsinkin murrosikäisen voi olla vaikea suhtautua toiseen aikuiseen rajojen asettajana, koska hän ei ole ollut läsnä nuoren elämässä aikaisemmin. Myös tärkeään rooliin mielestäni asetuu yhteistyön tekeminen biologisten vanhempien välillä, vaikka kyseessä olisi uusioperhe.

3.2 Koti ja sen merkitys nuoren koulunkäyntiin

Lapsen koti on vanhempien luona. Yhtä oikeaa mallia kodista ei ole olemassa, jokainen koti on erilainen. Vastapainona kiireiselle arjelle perheessä on rauhallinen oleminen kotona niin lasten kuin aikuistenkin mielestä. Kodikkuus näkyy perheessä riidattomana yhdessäolona ja asioiden tekemisenä yhdessä tai erikseen. (Mäkijärvi 2008, 133–135.) Turvallisuus kasvuympäristössä muodostuu muun muassa varhaisesta vuorovaikutuksesta, kohtaamisesta, turvallisuudesta, rajoista, välittämisestä sekä hoivasta ja huolehtimisesta. Kasvuympäristöt heijastavat nuoren hyvinvointia. Kasvuympäristöillä tarkoitetaan koulun ja perheen kykyä huolehtia nuoren tarpeista kehittyä ja kasvaa terveiksi nuoriksi. Terve nuori voi alkaa oireilla, jos kasvuympäristö voi huonosti. Näissä tilanteissa tarvitaan palvelutahoja sekä tukitoimia auttamaan nuorta eteenpäin elämässään. (Tilus 2004, 39–50, 55.)

Oppilaiden lähtökohdat ovat hyvin erilaiset kouluun tullessa. Jokaiselle taataan Suomessa tasapuoliset lähtökohdat koulutukseen. Tulevaisuutta ei saisi määrittää oppilaan kotitaustan mukaan. Useilla tutkimuksilla on voitu todeta, että oppilaan sosioekonomisella taustalla on selvä yhteys hänen koulumenestykseensä siitä huolimatta, että suomalaisessa koulussa on pyritty häivyttämään kotitaustojen eroavaisuuksia. Primaari- ja sekundaarivaikutuksen kautta on tutkittu muun muassa vanhempien saavutetun koulutusasteen ja luokka-aseman välistä yhteyttä. Vanhempien kouluarvosanojen ja luokka-aseman yhteyttä voidaan kuvata primaarivaikutukseksi. Sekundaarivaikutuksella tarkoitetaan havaintoja, joissa sosiaalinen

tausta vaikuttaa jatkokoulutuksiin. Havaintoja voidaan tehdä esimerkiksi koulumenestykseltään saman tasoisista oppilaista, jotka hakeutuvat todennäköisemmin jatkokoulutuksiin kuin muut oppilaat. Suurimmaksi osaksi nuorten saavutetun koulutusasteen ja vanhempien sosiaaliluokan yhteyttä voidaan selittää tarkastellessa primaarivaikutuksia. Kuitenkin sekundaarivaikutuksiinkin tulisi paneutua kunnolla. Koulutuksen maksullisuus lisää useassa maassa koulutuksen epätasa-arvoisuutta. Koulutus Pohjoismaissa on ilmaista, joten tilanne on ideaali. Sosiaalisen taustan sekundaarivaikutuksia esiintyy tästä huolimatta Suomessa ja muissa Pohjoismaissa. Huomion arvoista on myös paneutua näihin tekijöihin. (Härkönen 2010, 59–60.)

Nuorten oppimistuloksiin on usean tutkimuksen mukaan ollut voimakas vaikutus vanhempien koulutuksella. Sen on nähty myös vaikuttavan opiskelumotivaatioon. Opiskelumotivaatioon vaikuttaa se, että vanhemmat siirtävät oppimisinnostustaan ja -tottumuksiaan omille lapsilleen. Vanhempien koulutuksen merkityksen vahvisti myös PISA 2003 -tutkimus. (Kupari 2005, 118–120.)

Pohdin vanhempien koulutustason merkitystä nuorten koulutustavoitteisiin. Vanhemman koulutustaso on voinut jäädä alhaiseksi useista eri syistä. Voi olla mahdollista, että vanhempi ei vaadi nuoreltaan oppimisenestystä tai hänellä ei ole resursseja muista syistä tukea nuortaan riittävästi opintojen aikana. Myös korkea koulutustaso voi vastaavasti luoda paineita ja odotuksia opintojen suhteen, joka voi vaikuttaa negatiivisesti nuoren opintoihin. Vanhemman omista opinnoista on saattanut kulunut jo aikaa, joten se voi vaikuttaa vanhemman kykyyn tukea nuorta opinnoissaan.

3.3 Vanhemman rooli nuoren koulunkäynnin tukijana

Nuori tarvitsee hänen koulunkäynnistään kiinnostuneet vanhemmat, koska koulunkäynti on vaativaa työtä nuorelle. Vanhempien tulisi puuttua matalalla kynnyksellä, jos nuorelle tulee oppimisvaikeuksia, luvattomia poissaoloja, opiskeluhaluttomuutta tai häiritsevää käytöstä. Tulevaisuudessa vaikeudet koulussa voivat johtaa vaikeuksiin selvitä elämästä. (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2017a.)

Vanhemman tehtävänä on antaa nuorelle armollisuutta, turvallisuutta, mahdollisuuksia onnistua ja epäonnistua. Vanhemmat eivät saa arvottaa lasta koulumenestyksen perusteella. (Mäkijärvi 2008, 148–149.) Jos vanhempi on kokenut itse esimerkiksi negatiivisia koulukokemuksia, hän voi välittää niitä huomaamattaan nuorelle omassa kannustuksessaan ja puhe-
hetavassaan. Vanhemman tulisi pohtia, kuinka tukee omaa nuortaan koulunkäynnissä. Tarkoituksena olisi kuitenkin välttyä siltä, että nuori ei joudu kokemaan vastaavia ikäviä asioita koulussa kuin vanhempansa. Vanhemman tulisi myös miettiä, mitä viestii nuorelle omalla käytöksellään esimerkiksi välinpitämättömyydellä vanhempainiltoja kohtaan. (Mannerheimin lastensuojeluliitto, 2017b.)

Vanhemman tukeen nuoren koulunkäynnissä kuuluu ohjaaminen nuorta ottamaan vastuuta itse koulunkäynnistään. Ensisijaisena tehtävänä vanhempi huolehtii, että nuori käy koulussa. Vanhemman tulisi huolehtia, että nuori saa riittävästi ruokaa, liikuntaa ja unta. Nuoren tulisi saada keskittyä koulutehtäviin siihen tarkoitettuun rauhallisessa tilassa. Vanhemman tukeminen näyttäytyy kiinnostuksena koulunkäynnistä. Vanhempi voi osoittaa kiinnostustaan koulunkäyntiin kysymällä tarkkoja kysymyksiä koulupäivän sisällöstä. Keskustelussa nuoren kanssa olisi hyvä ottaa esille ajankohtaisia asioita, kuten kyseisen viikon tapahtumia. Tämä lisää keskusteluun syvyyttä, kun vanhempi osoittaa muistavansa koulun ajankohtaiset tapahtumat. Omasta oppimisestaan nuori on kuitenkin vastuussa itse. Nuoren puolesta vanhemmat tai opettajat eivät voi opiskella. Oppimista vanhempi voi kuitenkin avustaa auttamalla kotitehtävien teossa ja motivoida niihin eri keinoin. (Mannerheimin lastensuojeluliitto, 2017b.)

Etäopetukseen nopea siirtyminen on aiheuttanut suurimmissa perheissä erityisesti kuormitusta. Vanhempien rooli nuoren koulunkäynnin tukijana on noussut hyvin merkitykselliseksi etäopetuksen aikana. Lasten koulunkäynnin tukemiseen vanhemmilla on hyvin erilaiset mahdollisuudet, joten yhdenvertaiset mahdollisuudet opetukseen heikkenevät vanhempien roolin kasvaessa opetuksessa. Osa nuorista jäi ilman tarvitsemaansa oppimisen tukea etäopetuksen aikana. Itsehjautuvuus ja toiminnanohjaus nuorilla vaihtelee, ja osalla on muistamisen, oppimisen tai keskittymisen vaikeuksia. Joillekin nuorille haasteita etäopetuksessa tuottivat vähäiset kontaktit koulun aikuisiin, tarvittavien teknisten välineiden puuttuminen ja vanhempien vähäiset resurssit tukea nuoren koulunkäyntiä. Stressiä ja oireilua on joillekin nuorille tullut lisää, kun he eivät ole päässeet etäopetuksen aikana oppimistavoitteisiinsa. (Valtioneuvosto 2020a, 63.)

Nuorelle kouluasioissa mallin antaa vanhempien asenne siitä, kuinka tulisi suhtautua opettajiin ja heidän opettamiinsa aineisiin. Opettajilta vanhemmat odottavat samanlaista täydellisyyttä kuin muiltakin ammattilaisilta. Vanhempien tulisi tiedostaa omat odotuksensa opettajia ja koulunkäyntiä kohtaan. Kun vanhemmat sietävät opettajan inhimillistä puutteellisuutta, he antavat samalla hyvää suvaitsevaisuuskasvatusta nuorelle. Monien opettajien ohjeen mukaan vanhemman ei tulisi arvostella kouluun liittyviä asioita nuoren kuullen. Nuoren ei tulisi saada veruketta vanhemman kritisoinnista halveksinnalle opettajaa, koulua tai oppiainetta kohtaan. (Alaja 2007, 100–101.)

Nuoren koulumotivaatioon voi vaikuttaa myös koulussa olevat olosuhteet. Näistä yksi merkityksellisemmistä asioista voi olla kiusaaminen. Mäkijärven (2008, 98–99) mukaan koulukiusaamista on kaikki teot ja sanat, joiden takia nuori kokee tullessa häirityksi ja kiusatuksi. Ahdistaviin kiusaamistilanteisiin voivat johtaa esimerkiksi nuoreen kohdistuvat ilkeämieliset loukkaukset ulkonäköön, osaamiseen tai kotioloihin. Myös opettajan taholta nuori voi kokea ahdistelua tai kiusaamista. Koulun henkilökunnan ja vanhempien tehtävänä on valvoa, että jos koulukiusaamista ilmenee, se on lopetettava. Suomen perustuslaki edellyttää, että opiskeluympäristö tulee olla lapsella turvallinen (L 11.6.1999/731).

Jos nuorelle on haasteita koulussa olosuhteiden vuoksi, voi etäopetus olla mielestäni hyvä vaihtoehto opetusmuotona. Nuori pystyy keskittymään opintoihin omassa tutussa ympäristössä ilman häiriötekijöitä. Vanhempien tuki koulunkäynnissä mielestäni korostuu etäopetuksen aikana. Nuorella on kuitenkin vielä vaillinaiset kyvyt itsensä ohjaamiseen ja opintojen aikatauluttamiseen. Näissä asioissa nuori tarvitsee vanhemman apua opintojen suorittamiseksi.

3.4 Koulun ja kodin välinen yhteistyö vanhemmuuden tukena

Yhteiskunnan interventio alkoi 1860-luvulla Suomessa. Se koski omien lasten kasvatustyötä, joka oli aina ennemmin kuulunut perheen yksityisyyden piiriin. Yhdeksi huipuksi interventiossa kutsuttiin vuonna 1921 säädettyä oppivelvollisuuslakia. Kaikille yhteinen peruskoulu perustettiin 1970-luvulla. Kodin ja koulun välinen yhteistyö tunnustettiin tuolloin uudella tavalla. Kun lakiuudistus tehtiin vuonna 2003, yhteistyö sai uuden statuksen.

Nykypäivänä oppilashuolto on osana kodin ja koulun välistä yhteistyötä. Oppilashuoltoa voidaan kutsua merkittävimmäksi oppilaan koulunkäynnin tukitoimeksi. (Hellström 2008, 100.)

Koulun oppilashuollon palvelut ovat lakisääteisiä palveluita. Niiden tarkoituksena on koulutyössä tukea oppilasta sekä vanhempia kasvatustehtävässään. Lastensuojelulain mukaan kunnan tulee järjestää riittävä tuki ja ohjaus sekä huolehtia kodin ja koulun välisen yhteistyön kehittämisestä. Tätä tehtävää kunnassa hoitaa koulukuraattori ja koulupsykologi. (Aaltonen ym. 2003, 233.)

Myös korona-aikana tarvitaan oppilaiden, opettajien ja vanhempien tueksi koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut. Näistä palveluista täyden työpanoksen tulevat antamaan kuraattori, psykologi, terveydenhoitaja sekä koululääkäri. Monien nuorten ja perheiden tuen tarvetta on lisännyt etäopetus ja koronaepidemia. On mahdollista tarjota oikea-aikaisesti tukea, kun opiskeluhuollosta tunnustetaan tuen tarve mahdollisimman varhain. Palvelujen järjestämisessä tulee muun muassa huomioida, että terveystarkastuksia toteutetaan normaalisti, oppilaita sekä vanhempia rohkaistaan ottamaan yhteyttä palveluihin normaalisti ja tuen tarpeita tunnustetaan sekä arvioidaan normaaliin tapaan yhdessä oppilaiden, vanhempien ja opetushenkilöstön kanssa. Oppilailla on oikeus myös etäopetuksessa opiskeluhuollon palveluihin. (THL 2020a.)

Päävastuu kasvatuksesta on kodilla. Tässä vaativassa tehtävässä koulu tukee kotia. Opetuksessa päävastuu on puolestaan koululla, ja vuorostaan kodilla on tehtävänä tukea koulua. Näin yhteistyöstä tulee toimivaa ja vastavuoroista. Kun tuloksesta halutaan lapsen edun mukainen, kummankin osapuolen tulee tukea toistaan. Kodin tulisi tukea oman lapsensa koulutyötä koulun toiveesta. Vanhempien tulee tuntea koulun arki, jotta he voivat tukea nuortaan mahdollisimman hyvin. Koulun arjen tuntemiseen vanhemmat tarvitsevat tietoa koulunkäyntiin ja kouluun liittyvistä asioista. Myös koulun tulee tietää vanhempien ajatukset ja toiveet sekä tuntea lapsen kotiolot. Yhteistyön ylläpitämisessä ja käynnistämisessä koulun tulee olla aktiivinen osapuoli. Myös vanhemmilla on vastuu yhteistyön toteuttamisesta. Vanhemman vastuuseen kuuluu myös huolehtia, että lapsi tekee kotitehtävät ja käy koulussa sekä suorittaa oppivelvollisuutensa. (Hellström 2008, 100–101.)

Yhteistyön toimiessa kodin ja koulun välillä osapuolten ehdoilla, sillä on suuri merkitys nuoren kouluelämälle. Nuoren on voitava myös osallistua itse yhteistyöhön. Kodin ja koulun

välillä tiedonkulku on tärkeää. Perinteisiä muotoja yhteistyölle ovat vanhempainillat, koulussa järjestettävät tapahtumat ja vuosittaiset juhlat. Erilaisilla hankkeilla on mahdollisuus kehittää koulun ja kodin välistä yhteistyötä. Kuitenkin erilaiset hankkeet voivat olla kuormittavia tekijöitä vanhempien elämässä. (Mäkijärvi 2008, 48–51.)

Avoimuus näkyy suomalaisessa koulussa, ja opetusta on mahdollista päästä seuraamaan. Hyvä tapa luoda kodin ja koulun välistä yhteistyötä on se, että luokan ovet ovat aina avoinna vanhemmille. Kun vanhempi osallistuu ja on kiinnostunut lapsen opinnoista, se on lapselle tärkeä motivoiva viesti. (Mäkijärvi 2008, 48–51.) On pohdittu, miksei yhteistyö kodin ja koulun välillä synny luonnostaan. Yhdeksi syyksi voidaan katsoa se, että edelleen pidetään yksityisenä perheen sisäistä toimintaa. Tämän vuoksi ei oleteta julkisen kontrollin, esimerkiksi koulun, ulottuvan siihen asti. Perheet tarvitsevat yhteiskunnan tukea, joten jaottelua yksityisen ja julkisen alueen välille ei voida tehdä. Vastuu lapsen kasvatuksesta jakautuu niin yhteiskunnallisesti kuin yksityisestikin. (Pulkkinen 2002, 250.)

Oppilaan hyvinvoinnin tukemiseksi yhteistyötä voidaan kehittää monin eri tavoin. Koulu nähdään yhtenä tärkeänä vaikuttajana, mutta ei ainoana. Koulu elää yhteisössä, joka sen ympärillä on ja on myös osa sitä. Ympäröivällä yhteisöllä on vaikutuksensa kouluun. Tämä näyttäytyy yhteiskunnassa myös toisinpäin. Koulu harvoin pystyy vaikuttamaan yksin, jos yhteisö ja sen jäsenet eivät voi hyvin. Hyvinvoinnin saavuttamiseksi tarvitaan yhteistä voimaa. Selkeä tehtävänjako ja hyvä tiedonkulku ovat asioihin vaikuttamisessa asian ytimessä. (Suontaus-Kyläinpää 2010, 99–100.)

Mielestäni on harmillista, kun etäopetuksen aikana koulun ja kodin yhteistyö on ollut rajallista. Siihen on täytynyt keksiä uusia digitaalisia keinoja. Tärkeinä nähdyt joulujuhlat, yhteiset hankkeet ja vanhempainillat ovat olleet etänä. Kasvotusten tapahtuva vuorovaikutus on jäänyt vähälle. Kodin ja koulun välinen yhteistyö olisi ollut merkityksellisessä roolissa tässä poikkeavassa tilanteessa.

4 COVID-19-PANDEMIAN VAIKUTUKSET PERUSOPETUKSEEN

Tässä pääluvussa tulen käsittelemään Covid-19-virusta, sen vaikutuksia Suomessa sekä suojautumista virusta vastaan yhteiskunnassa. Perehdyn Covid-19-viruksen vaikutuksiin Suomessa. Kerron, miten yhteiskunnassa suojauduttiin virukselta. Tarkastelen myös valmiuslakia ja sen tarkoitusta.

4.1 Covid-19-viruksen vaikutukset Suomessa

World Health Organization sai ilmoituksen 31.12.2019 keuhkokuumeetapauksesta, jonka taudinaiheuttaja on tuntematon. Ilmoitus tuli Kiinan Wuhanista. Koronaviruksen uusi ja ennestään ihmisellä havaitsematon kanta tunnistettiin taudin aiheuttajaksi. Väliaikaisesti kanta tunnettiin nimellä ”2019-nCoV”. Myöhemmin nimettiin covid-19-taudin aiheuttajaksi SARS-CoV-2-virus. Tautitilanne eskaloitui 12.3.2020 pandemiaksi WHO:n mukaan. (WHO, [viitattu 27.12.2020].) Covid-19 virukseen on sairastunut ihmisiä ympäri maailman. Maailmassa eletään tällä hetkellä koronaviruksen toista aaltoa. Covid-19-virukseen on sairastunut maailmanlaajuisesti joulukuussa 2020 n. 81 000 000 ihmistä. (Worldometer 2020.) Suomessa koronavirustapauksia on todettu tänä aikana n. 35 000 tapausta. (THL 2020b.)

Covid-19-pandemia voidaan nähdä sosiaalisena sekä biologisena ilmiönä. Sosiaalisesta näkökulmasta pandemia vaikeuttaa talouden toimintaa sekä hankaloittaa jokapäiväistä elämää esimerkiksi sosiaalisten vuorovaikutustilanteiden rajoittamisella. Biologisesta näkökulmasta pandemia pysäyttää arjen toiminnot, ihmiset sairastuvat ja kuolevat sen seurauksena. (Greene & Vargha 2020, 25.)

Koronaepidemiolla ja siihen liittyvillä suosituksella ja rajoitustoimilla on ollut iso merkitys väestön elinoloihin ja hyvinvointiin. Se on vaikuttanut myös palvelujärjestelmään, kansantalouteen sekä palvelujen käyttöön. Keväällä 2020 poikkeusolojen aikana useat epäsuotuisat vaikutukset olivat voimakkaimmillaan. Rauhoittumisen merkkejä näytti tilanteessa olevan monin osin kesällä. Syksyllä tuli kuitenkin epidemian toinen aalto. Se toi mukanaan epävarmuutta, joka heijastuu väestön palveluihin, hyvinvointiin ja talouteen. Aikaisempiin vuosiin

verrattuna suomalaisten mielialassa ei epidemian aikana näytä tapahtuneen merkittävää muutosta. On kuitenkin havaittu joissakin ihmisryhmissä psyykkistä oireilua enemmän, esimerkiksi iäkkäillä, terveydenhuollon henkilöstöllä ja opiskelijoilla. Epidemia on vaikuttanut monin tavoin ihmisten elintapoihin ja arkielämään. Etätyö ja sähköinen asiointi on lisääntynyt korona-aikana. Moni kokee yksinäisyyden lisääntyneen, koska sosiaalinen kanssakäyminen on vähentynyt. Yleisiä ovat olleet myös univaikeudet. Sekä myönteisiä, että kielteisiä vaikutuksia on nähty ravitsemuksessa ja vapaa-ajan liikunnassa. Epidemia on tuonut merkittäviä vaikutuksia niiden henkilöiden hyvinvointiin ja toimeentuloon, jotka ovat olleet jo vaikeissa sosiaalisissa tilanteissa ennen epidemiaa. (Kestilä, Härmä & Rissanen 2020, 4.)

Suomi on selvinnyt selvästi paremmin muita EU-maita koronakriisin taloudellisista vaikutuksista. Alkuvuodesta saakka teollisuuden tuotanto on ollut merkittävästi laskussa. Kasvuun päästiin vain kaupan alalla, mutta kaupan eri toimialojen välillä vaihtelu on kuitenkin suurta. Palvelualat kärsivät eniten kriisin vaikutuksista. Jalostusarvolla mitattuna ne muodostuvat lähes 40 prosenttia yritysten tuotannosta. Toistaiseksi ei ole nähty pelättyä yritysten konkurssiaaltoa. Koronapandemian alkuvaiheessa kuluttaminen väheni voimakkaasti ja ihmisten luottamus talouteen keväällä romahti. Työttömien määrä lisääntyi merkittävästi keväällä 2020, ja osaltaan vaikutukset näkyvät edelleen työttömyystilastoissa. (STAT 2020.)

4.2 Suojautuminen virukselta yhteiskunnassa

Covid-19-viruksen vuoksi voimassa on koko Suomea koskevia sekä alueellisia rajoituksia ja suosituksia. Epidemian vaihe määrittää alueelliset suositukset ja rajoitukset. Niitä voidaan tehdä määräajaksi. Hallituksen asettamat suositukset eivät ole oikeudellisesti sitovia. (Valtioneuvosto 2020b.) Etelä-Pohjanmaalla joulukuussa 2020 suosituksena oli muun muassa etätyösuositus, maskisuositus sekä kokoontumisrajoitukset. (Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri EPSHP, [viitattu 27.12.2020]).

Aluehallintovirastot ovat antaneet valtioneuvoston linjasta noudattaen 17.3.2020 määräyksen, joiden mukaan yli 10 hengen yleisötilaisuudet ja yleiset kokoukset kielletään sekä oppilaitokset suljetaan. Oppilaitoksilla tarkoitetaan muun muassa yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja koulujen tilojen sulkemista ja lähiopetuksen keskeyttämistä. Opetus ja ohjaus tulee järjestää mahdollisimman laajasti vaihtoehtoisilla keinoilla. Keinot voivat olla etäopiskelu, tarvittaessa itsenäinen opiskelu sekä erilaisien digitaalisten oppimisympäristöjen ja

ratkaisujen hyödyntäminen. Erityisen tuen päätöksen saaneilla oppilailla on kuitenkin oikeus lähiopetukseen. Tarkoituksena toimenpiteillä on epidemian rajoittaminen, jonka uusi koronavirus on aiheuttanut. Voimassa määräyksen ovat 18.3 - 13.4.2020 välisen ajan. Aluehallintoviraston määräykset perustuvat tartuntatautilakiin. Sivistysvaliokunta pitää tärkeänä, että rajoituksia tulkitaan sallivasti nuoren oikeudet huomioiden. Välttämättömänä he pitävät, että palautuminen normaalitilanteeseen opetuksen kannalta tehdään suunnitelmallisesti ja huolellisesti. On tärkeää huolehtia, että oppilaat saavat kaiken tarvitsemansa tuen etäopetuksenkin aikana. (Eduskunta 2020.)

Kuortaneen kunnan sivistystoimenjohtaja-rehtori Koivisto (2021) kertoi, että Kuortaneen kunnassa he saivat ensimmäisen tiedon siirtymisestä etäopetukseen valtioneuvoston tiedotustilaisuudesta. Johtoryhmä kuunteli yhdessä tiedotustilaisuutta, jonka jälkeen he tekivät päätöksiä. Johtoryhmään kuuluu kunnanjohtaja, sivistystoimenjohtaja-rehtori, tekninen johtaja ja hallintojohtaja. Johtoryhmä päätti, että poikkeusolojen vuoksi päätöksiä ei viedä lautakuntiin ja Kuortaneen kunnan kunnanjohtajalle annettiin valtuudet tehdä viranhaltijapäätöksiä poikkeusolojen vuoksi. Aluehallintoviraston virallinen päätös tuli Kuortaneen kunnan kirjaamoon sähköpostitse etäopetuksen jo alettua. Koivisto piti alkua hyvin kaoottisena tilanteena, kun virallista tietoa ei tullut mistään. Tiedon jakamiseen he hyödynsivät maakuntien sivistystoimenjohtajien yhteisiä viikoittaisia Teams-kokouksia. Aluksi oli ohjeistus, että 1–3-luokkalaiset ja erityisen tuen oppilaat voivat tulla lähiopetukseen, jos vanhemmat työskentelevät yhteiskunnan kannalta kriittisillä aloilla. Ohjeistus kuitenkin muuttui jo ensimmäisen viikon jälkeen. Silloin sai lähiopetukseen osallistua kaikki esikouluikäisistä kolmanteen luokkaan asti.

29.4.2020 hallitus päätti purkaa perusopetusta koskevat rajoitukset. Päätös perustui terveysviranomaisten tekemään arvioon tilanteesta. Päätöksessä siirrytään lähiopetukseen turvallisuudesta huolehtien ja hallitusti 14.5.2020 alkaen. Kahden viikon aikana opetuksen toteuttaminen ehditään suunnitella henkilö- ja muin järjestelyin. Päätös lähiopetuksen jatkamisesta voitiin tehdä, koska kotimaiset ja kansainväliset kokemukset ovat osoittaneet lasten roolin koronavirustartuntojen levittäjäksi olevan erilainen. Tartunnan lähteiksi ei ole havaittu juurikaan lapsia. Terveysten ja hyvinvoinnin laitos sekä opetus- ja kulttuuriministeriö ovat tehneet ohjeistuksia lähiopetukseen. Opetustilojen tulee olla riittävän väljiä ja tarpeettomia fyysisiä kontakteja tulee välttää opetuksen aikana. Oman luokan kanssa järjestetään koulu-ruokailut sekä välitunnit. Lähiopetukseen tulee siirtyä kaikissa kunnissa. Nuorilla on

perustuslaissa säädetty oikeus saada perusopetusta. Tämän oikeuden tulee kuulua kaikille lapsille yhdenvertaisesti. (Valtioneuvosto, 2020d.)

Julkisella sekä yksityisellä sektorilla sosiaali- ja terveysministeriö ja valtiovarainministeriö ovat antaneet suosituksen kaikille työntekijöille, että työ suoritetaan mahdollisimman laajasti etätyönä. Suositus on voimassa koko maassa toistaiseksi valtioneuvoston tekemällä päätöksellä 23.10.2020. Valtioneuvosto tarkastelee uudestaan etätyösuosituksista 30.6.2021 mennessä. Työpaikoilla tulisi vähentää lähikontakteja ja riskitekijöitä virukselle altistumisessa. (Valtioneuvosto 2020c.)

4.3 Valmiuslaki

Yhteistoiminnassa tasavallan presidentin kanssa hallitus totesi 16.3.2020 Suomen olevan poikkeusoloissa koronavirustilanteen vuoksi. He päätyivät ottamaan käyttöön valmiuslain (L 29.12.2011/1552). Käytössä valmiuslaki oli 15.6 asti. (Hakala 2020.) Viranomaisten toimivaltuuksista säädetään valmiuslaissa poikkeusolojen aikana. Lisäksi säädetään myös viranomaisten varautumisesta poikkeusoloihin, joita on viisi. Poikkeusoloja ovat valmiuslain 1§:n mukaan aseellinen tai siihen rinnastettava hyökkäys ja sen jälkitila Suomessa, ja myös äsken mainitun tilan uhka kuuluu poikkeusoloihin, jos sen vaikutusten torjuminen vaatii välitöntä toimivaltuuksien käyttöönottoa. Se voi olla myös erityisen vakava uhka tai tapahtuma, joka perustuu maan talouselämään tai väestön toimeentuloon ja vaarantaa näiden välttämättömät toiminnot. Poikkeusoloina voi olla myös erityisen vakava suuronnettomuus tai sen vaikutusta vastaava vaarallinen tartuntatauti, joka on hyvin laajalle levinnyt. Kun maassa on todettu vallitsevan poikkeusolot, voidaan luoda käyttöönottoasetus. Se voidaan antaa enintään kuuden kuukauden määräajaksi. (Surakka 2020.)

Poikkeusoloissa voimassa olevan valmiuslain tarkoituksena on suojella väestöä, turvata väestön toimeentulo ja maan talouselämä. Valmiuslailla ylläpidetään perusoikeuksia, ihmisoikeuksia ja oikeusjärjestystä sekä turvataan valtakunnan itsenäisyys ja alueellinen koskemattomuus. Valmiuslain 109§:ssä säädetään koulutuksen ja opetuksen järjestämisestä tai keskeyttämisestä. 18.3.2020 alkaen on tarkoitus soveltaa asetusta. (Valtioneuvosto, 2020b.)

5 ETÄOPETUS VAIHTOEHTOISENA OPETUSMUOTONA

Viidennessä pääluvussa käsittelen etäopetusta vaihtoehtoisena opetusmuotona. Kerron etäopetuksesta perusopetuksessa ja keskityn tarkastelemaan etäopetuksen tuomia haasteita. Kerron myös, kenelle etäopetus voisi sopia opetusmuotona.

5.1 Etäopetus perusopetuksessa

Suoraan kasvoista kasvoihin tapahtuvalle opetukselle on ollut pitkään vaihtoehtona etäopetus (Nummenmaa 2012, 20). Turussa tehdyn tutkimuksen mukaan perusopetuksessa koronaviruspandemian aikana 7.–9.-luokkalaisille on käytetty etäopetuksessa eniten työkaluina oppikirjojen verkkomateriaaleja ja kokoustyökalu Teamsiä. Oppilaat arvostavat oppimisen työkaluja, jotka ovat monipuolisia, helppokäyttöisiä, ennestään tuttuja ja toimivat hyvin. Haasteena oppilaat kokivat muun muassa vaikeuden tarttua tehtäviin ja aloittaa opiskelu sekä sen, että palautumisaikaa ja vapaa-aikaa oli liian vähän. Oppilaat kokivat myös ajankäytön suunnittelun olevan hankalaa. Oppilaat olivat kaivanneet vähemmän tehtäviä ja enemmän aikaa niiden tekemiseen. Tutkimuksessa nousi myös esille toive suuremmasta määrästä lähiopetusta opetusmetodina sekä eri opettajien laajemmasta yhteistyöstä keskenään, että työmäärä pysyisi oppilaalla hallinnassa. Oppilaat kokivat etäopetuksessa hyviksi asioiksi työrauhan sekä itsenäisemmän, rennomman ja vapaamman oppimisympäristön. Lähiopetuksesta oppilaat kaipasivat eniten kavereita ja ihmiskontakteja. Lähiopetuksesta kaivattiin myös opetusta, opettajien apua ja normaaleja arjen rutiineja. (Turun kaupunki 2020.)

Etäopetuksessa on tärkeää kohdata jokainen oppija. Siihen liittyy myös paljon huomioitavia asioita. Etäopetuksen aikana opettajan tulee olla yhteydessä oppilaaseen. Jos yhteyden saaminen oppilaaseen ei onnistu, se on tehtävä huoltajan avulla. Etäopetus on yhteistyötä koulun ja kodin välillä. Kun opiskellaan tekniikkavälitteisesti, siihen on liitettävä oppimisen tuki kuten lähiopetuksessakin. Kodin tuki on myös merkittävässä roolissa opettajan tuen lisäksi. Opettajan tulee olla selvillä oppilaan oppimisen tasosta. On tärkeää huomioida, jos oppilas ei ole oppinut asioita erimerkiksi tukitoimien vähäisyyden takia. (Sandberg 2020.)

Opetusta voidaan toteuttaa tallenteilla ja moninaisesti liveyhteyksillä. Opettajat voivat myös hyödyntää aiempia verkkomateriaaleja. Kun kyseessä on opetusmuoto, oppilaan tulee saada opetusta. (Sandberg 2020.) Mielestäni opettajan omat resurssit vaikuttavat opetuksen järjestämiseen. Jos opettajalle on tuttuja erilaiset teknologiset ratkaisut, hän osaa käyttää niitä monipuolisemmin ja luovasti. Opetuksen järjestäminen oppilaalle mielenkiintoisella ja mielekkäällä tavalla vaikuttaa oppilaan motivaatioon merkittävästi. Ennen etäopetukseen siirtymistä olisi voinut olla hyvä vaihtoehto järjestää opettajille koulutusta erilaisten teknologisten opetusvälineiden käytöstä. Tämä olisi mahdollistanut kaikille opettajille tasavertaiset mahdollisuudet tarjota mielenkiintoista etäopetusta oppilaille.

Kankaanrannan ja Kantolan (2020, 1–14) teettämässä kyselyssä kesäkuussa 2020 tuli esiin, että erityisen ja tehostetun tuen oppilaiden vanhemmat kuormittuivat etäopetuksesta eniten keväällä 2020. Voimavarat lapsilla kuitenkin vastaavasti lisääntyivät lähiopetukseen verrattuna. Tutkimukseen osallistuneista vanhemmista 61 prosenttia koki, että lapsen itsenäinen opiskelu on suuressa roolissa etäopetuksen aikana. Yli puolilta lapsista onnistui huonosti, satunnaisesti tai ei ollenkaan itsenäinen työskentely koulutehtävien parissa. Itsenäiseen koulutehtävien tekemiseen neljäsosa lapsista ei motivoitunut ollenkaan ja 15 prosenttia lapsista ei kyennyt motivoitumaan vanhemmankaan ohjaamana. Tutkimuksessa nousi esille vanhempien toive joustavammasta opetuksesta jatkossa. He kokivat, että etäopetus voisi olla yhtenä opetusmuotona myös tulevaisuudessa. Toiveen perusteena oli lasten vähäisempi kuormittuminen esimerkiksi toimintakyvyn ollessa alhaisempi tai jos lapsella on aistiyliherkkyyttä. Perusteeksi mainittiin myös vähäisempi riski tulla kiusatuksi etäopetuksen aikana. Tutkimuksesta Marja Kankaanranta toteaa, että yksilöllisesti räätälöidyt ratkaisut ja joustavuus tulisivat olla tärkeässä roolissa tehostettua tai erityistä tukea tarvitsevien nuorten kohdalla.

Kunnat arvioivat aluehallintoviraston ja opetus- ja kulttuuriministeriön tekemässä kyselyssä varautumista erikoisjärjestelyihin koronaviruspandemian vuoksi sekä perusopetukseen tulleita vaikutuksia järjestelyistä. Etäopetuksen järjestäminen sujui erittäin hyvin tai hyvin 80 prosentilla kunnista. Huolta kunnissa herättivät lasten ja perheiden pärjääminen, joilla on erityisen tuen tarvetta opetuksessa. Kunnista 25–30 prosenttia koki, että etäopetuksen aikainen tukiopeutus tai muu opetukseen liittyvä tuki järjestyi korkeintaan kohtalaisesti. Positiivisena etäopetuksessa nähtiin sen tuoma positiivinen muutos koulujen kykyyn järjestää opetusta hyödyntäen teknologiaa. (Aluehallintovirasto 2020.)

Koiviston (2021) mukaan Kuortaneella kaikki lähiopetukseen osallistuvat oppilaat opiskelivat Kuortaneen yhteiskoululla. Opetus keskitettiin yhteen kouluun koko kunnassa. Koulu loi järjestelmän, johon vanhemmat saivat ilmoittaa lähiopetukseen tulevat oppilaat. Heille järjesti yksi kuljetusyrittäjä koulukyydityksen. Kun opetus siirtyi etäopetuksesi, Kuortaneen kunnalla ei ollut käytössä etäopetukseen soveltuvia välineitä. Ensimmäisen viikon aikana opettajia koulutettiin käyttämään Teamsiä opetuksessa sekä Google Drive-palvelua tehtävien lähettämiseen ja palauttamiseen. Opettajat pitivät etäopetuksen aikana vähintään kerran viikossa opetustuokioita Teamsin välityksellä. Kuortaneen yhteiskoulun yläastelaisista oli n. 10 prosenttia lähiopetuksessa keväällä 2020. Oppilaitosten sulun pitkittyessä koulu sai luvan ottaa myös tehostettua tukea tarvitsevia oppilaita lähiopetukseen. Oppilasmäärä lähiopetuksessa hieman kasvoi loppua kohden. Välitunneilla ja ruokailuissa noudatettiin voimassa olevia rajoituksia. Ruokailu järjestettiin etäopetuksen oppilaille valmistamalla teollisia kylmiä ruoka-annoksia. Vanhemmilla oli mahdollisuus noutaa aluksi ruokaa kolme kertaa viikossa. Etäopetuksen jatkuessa ruokaa myös kuljetettiin etäopetuksessa olevien oppilaiden kotiin kunnan toimesta. Koulu halusi järjestää kouluruokailua myös etäopetuksen oppilaille, koska siihen on erikseen varattu rahaa. Etäopetuksen aikana opiskeluhoollon palvelut olivat käytössä. Aluksi yhteydenpito kuraattorin kanssa toteutettiin etäyhteyksiä hyödyntäen, mutta etäopetuksen jatkuessa kuraattori sai alkaa tapaamaan oppilaita Kuortaneen yhteiskoululla.

5.2 Etäopetuksen haasteet koronaviruspandemian aikana

Opettajille tehdyn tutkimuksen mukaan koettiin oppilaiden välinen vuorovaikutus kaikkein haastavimmaksi. Haasteena etäopetuksessa pidettiin myös opettajan sekä oppilaiden välistä vuorovaikutusta, motivointia ja aktivointia sekä oppilaiden kokemattomuutta etäopetuksessa. Rajoittavina tekijöinä nähtiin myös käytössä oleva laitteisto sekä koululta saatava pedagoginen ja tekninen tuki. (Nummenmaa 2012, 20–34.)

Helsingin kuvataidelukiossa tehdyn tutkimuksen mukaan etäopetuksessa opiskelijoiden opetusta hidastivat tai estivät muun muassa motivaation ja unirytmien puute, keskittymisongelmat, tekniset ongelmat, liian suuri työmäärä ja aikatauluhaasteet. Kehityskohteina opiskelijat näkivät etäopetuksen selkiyttämisen. He toivoivat opettajilta enemmän aikataulutusta opintoihin sekä tarkat palautuspäivät tehtäville. Haasteina nähtiin myös, jos opettajan ääni

kuului huonosti etäopetuksessa järjestettävillä livetunneilla. Tutkimuksen mukaan opiskelijoiden säännöllinen päivärytmi, liikunta ja harrastukset sekä sosiaalisten suhteiden ylläpito kärsivät etäopetuksen aikana. Osittain tähän on vaikuttanut yleiset rajoitukset yhteiskunnassa koronaviruspandemian vuoksi sekä etäopetus. (Helsingin kaupunki 2020.) Minulle heräsi ajatuksia etäopetuksen teknisistä ongelmista. Jos nuori on asunut etäopetuksen aikana taajama-alueen ulkopuolella, on voinut haasteita tuottaa myös nettiyhteydet. Nettiyhteydet ovat voineet olla kuormittuneita taajama-alueellakin, kun samanaikaisesti on paljon ihmisiä etätyössä ja etäkoulussa. Pohdin, voiko nettiyhteys luoda opiskelijoiden välille epätasa-arvoisuutta osallistua laadukkaaseen opetukseen. Vanhempien mahdollisuudet hankkia teknologisia välineitä voi myös luoda epätasa-arvoisuutta oppilaiden välille etäopetuksen aikana.

Kuortaneen yhteiskoululla etäopetuksen haasteiksi nähtiin aluksi teknisten valmiuksien puuttuminen ja tietoteknisten välineiden puuttuminen oppilailta. Etäopetukseen siirtyminen tapahtui nopeasti eikä, koulu ollut ehtinyt valmistautua etäopetuksen järjestämiseen. Etäopetuksen järjestämisen alku oli hidasta. Yhdeksi haasteeksi nähtiin oppilaiden putoaminen opetuksesta. Opettajat pitivät viikoittain palavereita, joissa selvitettiin putoamisvaarassa olevat oppilaat. Jos tehtäviä oli useasti aineesta tekemättä, opettajat olivat yhteydessä oppilaaseen. Jos yhteyttä oppilaaseen tai vanhempiin ei saatu viesteillä tai puhelimitse, oli rehtori yhteydessä nuoren vanhempiin. Näin vältyttiin siltä, että kukaan oppilaista ei päässyt totaalaisesti tippumaan opetuksesta. (Koivisto, 2021.)

Etäopetuksen haasteet näkyivät myös Kuortaneella syksyllä, kun palattiin takaisin lähiopeutukseen. Suurimmalla osalla oppilaista oppiaineiden arvosanat olivat alentuneet kevään 2020 aikana. Oppilailla jäi paljon syksyllä 2020 läksyjä tekemättä, johon koulu reagoi päivittäisen läksykerhon järjestämisellä. Myös tukiopetuksen tarve oli laajempaa kuin aikaisemmin. Kuraattori oli täysin työllistettynä etäopetuksen aikana ja hänelle tuli myös uusia asiakkaita, joilla ei ole ollut aikaisemmin haasteita oppimisessa. Koulussa myös levottomuus on lisääntynyt etäopetuksen jälkeen. (Koivisto 2021.)

5.3 Etäopetuksen soveltuvuus erilaisille oppilaille

Kun oppilaan tuen tarve on ympäristötekijöihin liittyvä, hän hyötyy etäopetuksesta. Heillä voi olla esimerkiksi aistiherkkyttä tai tarkkaamattomuutta opiskelussa. Oppimista häiritseviä ärsykeitä ei ole, kun kotona oppilas voi muokata oppimisympäristön mieleisempään ja keskittyä itse aiheeseen. Etäopetuksesta ovat näyttäneet hyötävän myös koulukiusatut oppilaat. Oppilaat pystyvät keskittymään oppimiseen, kun ympäristö on turvallinen. Keskittyminen helpottuu, kun nuoren ei tarvitse olla valmiustilassa. (Sandberg 2020.) Koiviston (2021) mukaan etäopetus sopii oppilaille, jotka eivät ole kovin sosiaalisia. Myös oppilaat, jotka kärsivät hälinästä koulun luokkatiloissa, hyötävät etäopetuksesta. Jotkut oppilaat Kuortaneella pitivät etäopetuksesta, ja heidän arvosanansa nousivat kevään 2020 aikana. Ajatuksia minussa herätti koulukiusaamisen väheneminen etäopetuksen aikana. Nykypäivänä kiusaamista on myös monissa sosiaalisen median kanavissa. Etäopetus vähentää kasvotusten tapahtuvia vuorovaikutustilanteita, mikä voi näkyä fyysisen kiusaamisen vähentymisenä. Uskoisin kuitenkin, että kiusaaminen pysyy ennallaan etäopetuksen aikana sosiaalisen median eri kanavissa. Myös opettajien on varmasti vaikeampi puuttua kiusaamiseen, kun oppilaat ovat etäyhteyksien päässä kotona.

Helsingin kuvataidelukiassa tehdyn tutkimuksen mukaan opiskelijoiden etäopiskelua edistivät Meet-tunnit, joustavat palautusaikataulut, lukujärjestys sekä selkeät tavoitteet ja opetus. Opiskelua edistäviksi asioiksi koettiin myös mahdollisuus nukkua halutessaan pidempään aamuisin, eteneminen itsenäisesti opinnoissa ja työrauhan säilyminen kotona työskennellessä. Opiskelijat kokivat tärkeänä opiskeluhuoltoryhmästä saadun kannustuksen ja tukemisen etäopintojen aikana. Moni koki, että yhteisöllisyys luokan välillä säilyi etäopetuksesta ja etäisyyksistä huolimatta. (Helsingin kaupunki 2020.)

Etäopetukseen on liittynyt paljon myönteisiäkin vaikutuksia. Näistä vaikutuksista merkittävin on koulukiusaamisen vähentyminen. Myönteisiä vaikutuksia etäopetus on saanut aikaan aistiyliherkkyyden ja autismikirjon nuorille. Kun opetus perustuu etäyhteyksiin, on mahdollista vähentää eriarvoisuutta ja lisätä yhdenvertaisuutta oppilaiden kesken. (Valtioneuvosto 2020a, 63.) On mielestäni hyvä asia, että erityisryhmiin kuuluvat oppilaat voivat hyötyä etäopetuksesta. Kotona voi olla mahdollista järjestää oppimistilanne täysin yksilöllisesti huomioiden nuoren erityistarpeet. Tämä edistää oppimista ja saa nuorelle oppimisen hyviä

kokemuksia. Erityisnuorten tarpeita voisi täyttää se, että osittainen etäopetus voisi olla vaihtoehto kokoaikaiselle lähiopetukselle.

6 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

Tässä pääluvussa kerron tutkimuksen toteuttamisesta. Esittelen tutkimuksen tavoitteet ja laatimani tutkimuskysymykset. Käyn läpi laadullista tutkimusta tutkimusmenetelmänä. Kerro myös tutkimuksen kulusta, tutkimusaineiston keräämisestä ja sen analysoinnista. Pääluvun lopussa tuon esille tutkimuksen eettisyyttä ja luotettavuutta.

6.1 Tutkimuksen tavoite ja tutkimuskysymykset

Tutkimuksessani on tavoitteena selvittää vanhempien kokemuksia etäopetuksen tuomista muutoksista ja haasteista opetukseen sekä nuoren koulunkäyntiin. Lisäksi tutkimuksessa tarkastellaan, minkälaista tukea vanhemmat ovat saaneet ja kaivanneet vanhemmuuteensa nuoren etäopetuksen aikana. Tarkoituksena tutkimuksella on antaa lisää tutkimustietoa Kuortaneen yhteiskoululle etäopetuksen tuomista muutoksista nuoren koulunkäyntiin sekä vanhempien näkökulmasta nuoren tuen tarpeesta etäopetuksen aikana. Tavoitteena on antaa vanhemmille tunne osallisuudesta sekä mahdollisuus tulla kuulluksi. Etäopetuksen aikaisista tuntemuksista kertominen eteenpäin voi auttaa niiden jäsentelyssä ja käsittelyssä.

Opinnäytetyössäni käytän tutkimuskysymyksinä seuraavia:

1. Minkälaisia kokemuksia vanhemmilla on opetuksen muutoksista ja haasteista nuoren koulunkäynnissä etäopetuksen aikana?
2. Minkälaista tukea vanhemmat ovat saaneet ja kaivanneet vanhemmuuteensa etäopetuksen aikana?

6.2 Tutkimusmenetelmä

Tähän tutkimukseen valitsin tutkimusmenetelmäksi laadullisen tutkimuksen. Laadullisessa eli kvalitatiivisessa tutkimuksessa lähtökohtana on todellisen elämän kuvaaminen. Kohdetta pyritään tutkimaan kvalitatiivisessa tutkimuksessa mahdollisimman kokonaisvaltaisesti. Tutkimusta tehdessä on otettava huomioon todellisuuden moninaisuus. Arvot muovaavat sitä, miten ymmärrämme tutkimiamme ilmiöitä. Arvolähtökohdista tutkija ei voi täysin luopua

tutkimusta tehdessä. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa on pyrkimyksenä paljastaa ja löytää tosiasioita ennemmin kuin löytää jo olemassa olevia väittämiä. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 157).

Kanasen (2017, 35–36) mukaan ilmiön ymmärtäminen, kuvaaminen ja tulkinnan antaminen on laadullisen tutkimuksen tavoitteena. Laadullisessa tutkimuksessa tutkitaan yksittäistä tapausta, jossa pyritään syvälliseen ymmärtämiseen. Siinä edetään havainnoista tuloksiin. Kvalitatiiviseen tutkimukseen liittyy suora yhteys tutkijan ja tutkittavan välillä. Tutkija on kiinnostunut ilmiön ymmärtämisestä, prosesseista ja sen tuomasta merkityksestä tekstien, kuvien ja sanojen avulla. Tutkimus tehdään aidossa ympäristössä. Analysoinnista ja tiedonkeruusta tutkija vastaa itse. Tämän kautta tutkimustulos suodattuu reaali maailmasta. Tutkimukseen kerättävän aineiston määrää ei voida etukäteen määritellä, ja se pätee vain tutkimuskohteen osalta. Tutkimustuloksia ei voida yleistää. Metsämuurosen (2006, 245–246.) mukaan tutkijan voimakas ennako-oletus tutkimuksessa selviävistä asioista voi vaikuttaa aineiston analyysiin. Tutkimusaineiston analyysin pohjalta tehdyt johtopäätökset on voitava irrottaa tapahtumista, yksittäisistä henkilöistä sekä pystyttävä siirtämään teoreettiselle ja yleiselle käsitteelliselle tasolle.

Kirjoittaminen on keskeinen osa laadullista tutkimusta. Uudelleen kirjoittamisella haetaan prosessin eri vaiheissa vakuuttavuutta tutkimukseen. Laadullisessa tutkimuksessa kirjoittamisella on merkittävämpi asema kuin teoriapohjaisessa tutkimuksessa. Kirjoittamisessa ei ainoastaan selosteta tehtyä tutkimusta, vaan tutkija hakee selitysmalleja ja kehittää teoreettisia näkemyksiä ja tutkija analysoi havaintoaineistoa yleisimmiksi merkityksiksi. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 260.)

Tutkimuksen kohderyhmänä on Kuortaneen yhteiskoulun 8.–9. -luokkalaisten vanhemmat. Rajasin tutkimuksen koskemaan 8.–9. -luokkalaista, koska 7. luokalla olevat oppilaat ovat olleet keväällä 2020 eri kyläkouluissa ympäri Kuortanetta. Etäopetusta on järjestetty jokaisessa koulussa eri tavoin. Tutkimustulokset ovat verrattavissa toisiinsa, kun kaikki oppilaat ovat olleet samassa yhteiskoulussa keväällä 2020. Kuortaneen kunnassa on yksi yläaste. Koiviston (2021) mukaan yhteiskoulussa on yhteensä 150 oppilasta, joista etäopetuksessa oli noin 90 prosenttia keväällä 2020.

6.3 Tutkimuksen kulku, tutkimusaineiston keruu ja sen analysointi

Ensimmäisenä opinnäytetyön vaiheena aloin tekemään teoriaosuutta aiheen valinnan ja rajaamisen jälkeen syksyllä 2020. Sain Kuortaneen kunnalta tutkimusluvan tutkimusta varten joulukuussa 2020. Kuortaneen kunnassa opinnäytetyöhön ja sen aiheeseen suhtauduttiin positiivisesti. He olivat kiinnostuneita saamaan lisää tietoa yhteiskoulun vanhempien kokemuksista etäopetuksen ajalta.

Tutkimusaineiston keräämiseen tässä tutkimuksessa valitsin teemahaastattelun. Teemahaastattelu on puolistrukturoitu haastattelumenetelmä. Teemahaastattelulle tärkeintä on, että se etenee yksityiskohtaisten kysymysten sijaan tutkimusongelmaan liittyvien keskeisten teemojen avulla. Tämä menetelmä tuo tutkittavan äänen kuuluviin ja ottaa huomioon ihmisten erilaiset tulkinnat asioista. Tutkittavien ihmisten asioilleen antamat merkitykset syntyvät vuorovaikutuksessa ja ovat keskeisiä tutkimuksen kannalta. (Hirsjärvi & Hurme 2008, 47–48.) Teemahaastattelujen avulla sain parhaiten kuuluviin vastaajien oman ääneen ja sain laajasti vastauksia tutkimuskysymyksiin teemojen avulla. Teemoja haastattelurungossa oli kolme. Teemoja olivat vanhempien kokemukset nuoren koulunkäynnistä etäopetuksen aikana, vanhemman saama tuki koululta vanhemmuuteensa ja nuoren tukeminen koulunkäynnissä etäopetuksen aikana.

Yleisimmin käytettyjä menetelmiä laadullisessa tutkimuksessa aineiston keräämiseen ovat havainnointi, haastattelu, kysely ja erilaisista dokumenteista koottu tieto. Näitä menetelmiä voidaan käyttää yhtäaikaisesti, vaihtoehtoisesti tai eri tavoin yhdisteltynä tutkittavan tutkimusresurssien ja tutkimusongelman mukaan. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 83.) Menetelmänä haastattelu valikoitui tähän tutkimukseen aiheen vuoksi. Halusin toteuttaa haastattelut, jotta saisin vanhemmilta mahdollisimman laajasti materiaalia vastaamaan tutkimuskysymyksiini.

Teemahaastattelut toteutettiin tammikuussa 2021. Yhteiskunnan tilanteen vuoksi haastattelut toteutettiin yksilöhaastatteluna kasvotusten, Teamsin välityksellä tai puhelimitse. Haastatteluja tein yhteensä viisi. Iloisena yllätyksenä tutkimuksen kannalta yhdellä haastateltavalla oli useampia lapsia, jotka sopivat kohderyhmääni. Viidessä haastattelussa käsiteltiin 7 nuoren kohdalta kokemuksia etäopetuksesta. Kolme haastattelusta toteutettiin kasvotusten, yksi Teamsin kautta ja yksi kaiutinpuheluna. Haastattelutilanteissa keskustelu oli vapaata, ja asioita käsiteltiin teema kerrallaan. Apukysymyksiä tarvittiin erityisesti käsitellessä teemaa, joka koski nuoren tukemista etäopetuksen aikana vanhemman näkökulmasta.

Teemahaastattelurunko on liitteenä työn lopussa. Haastattelut kestivät useimmiten 45 minuuttia. Haastattelut äänitettiin puhelimen sanelinta apuna käyttäen ja litteroitiin haastattelujen jälkeen.

Litteroinnin jälkeen analysoin aineistoa teemoittelua apuna käyttäen. Kun analysoidaan teemahaastattelusta saatua aineistoa, luontevana tapana voidaan pitää teemoittelua. Teemoittelun tarkoituksena on etsiä vastauksia haastatteluista, joissa käsitellään ennalta määritellyjä teemoja. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.) Haastattelujen litterointivaiheessa nimesin haastateltavat haastattelujärjestyksessä (H1, H2 jne.). Tämä helpotti vastausten tunnistamista analyysivaiheessa. Analysointia tehdessä käytin hyödyksi useampaa Word-tiedostoa, johon lajittelin vastaukset tutkimuskysymysten mukaan. Analysointivaiheessa eriytin taustatiedot, joita haastateltavista oli kysytty. Tämä myös suojeli haastateltavien anonymiteettiä. Kun analysointi oli valmistunut, tuhosin äänitteet sekä paperimateriaalit haastatteluista.

6.4 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus

Tutkimuksen teossa tulee noudattaa hyvää tieteellistä käytäntöä, jolloin se on eettisesti hyvä tutkimus. Jokaisen yksittäisen tutkijan vastuulla on tutkimuseettisten periaatteiden mukaan toimiminen ja niiden tunteminen. Yleisesti hyväksytyjä tutkimuseettisiä periaatteita ovat tiedonhankintaan ja julkistamiseen liittyvät periaatteet. Lähtökohtana tutkimuksen tekemisessä tulee olla ihmisarvon kunnioittaminen. Itsemääräämisoikeutta kunnioitetaan antamalla ihmisten päättää, haluavatko he osallistua tutkimukseen. Täytyy myös selvittää, millaista tietoa ihmisille annetaan, millaisia riskejä heidän osallistumiseensa sisältyy ja miten henkilöiden suostumus hankitaan. (Hirsjärvi ym. 2007, 23.)

Kun puhutaan laadullisen tutkimuksen luotettavuudesta, esiin nousevat kysymykset objektiivisuudesta ja totuudesta. Luotettavuutta voidaan arvioida laadullisessa tutkimuksessa eri aihepiirien avulla. Niissä tarkastellaan esimerkiksi tutkimuksen kohdetta ja tarkoitusta, tutkijan omaa sitoutumista tutkimukseen, aineiston keruuta ja tutkimuksen raportointia. Tutkijan tulee antaa lukijoilleen riittävästi tietoa, miten tutkimus on tehty, että lukijalla on mahdollisuus arvioida tutkimuksen tuloksia. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 158, 163–164.)

Tutkimuksen haastattelussa eettiset ongelmat ovat erittäin monitahoisia silloin, kun ollaan suorassa kontaktissa tutkittaviin. Eettisten kysymysten äärelle joudutaan silloinkin, kun tutkimus tehdään dokumenttiaineiston varassa. Eettisyys ei koske vain tiettyä tutkimuksen vaihetta, vaan se tulee esiin kaikissa vaiheissa. Tärkeimpinä eettisinä periaatteina ihmisiin kohdistuvissa tutkimuksissa pidetään luottamuksellisuutta, informointiin perustuvaa suostumusta, yksityisyyttä ja seurauksia. Tutkimukseen liittyy useita muitakin eettisiä kysymyksiä. Ne koskevat esimerkiksi vallankäyttöä, laillisuus kysymyksiä ja tutkijan toimintaa ammatti-ihmisenä. (Hirsjärvi & Hurme 2015, 19–20.)

Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus otettiin huomioon koko prosessin ajan. Tutkimuksen tuloksia esiteltäessä tuon haastateltavien oman käsityksen aiheesta esiin muun muassa sitaattien avulla. Tutkimuksen kulku myös kuvataan yksityiskohtaisesti tutkimuksen luotettavuuden lisäämiseksi. Haastateltavat allekirjoittivat haastatteluluvat, joissa kerrottiin tutkimuksen tarkoituksesta ja aineiston käytöstä sekä sen tuhoamisesta. Haastateltavalla oli mahdollisuus keskeyttää haastattelu, jos kesken haastattelun haluaa lopettaa haastattelun kokonaan. Jos haastattelu olisi keskeytynyt, kaikki haastatteluun liittyvä materiaali olisi tuhattu välittömästi.

7 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Haastattelun alussa esitin muutamia taustatietoihin liittyviä kysymyksiä, jotka auttoivat hahmottamaan perheiden kokonaistilannetta koronapandemian aikana keväällä 2020. Ensimmäisen teeman aiheena selvitin vanhempien kokemuksia etäopetuksen tuomista muutoksista ja haasteista nuoren koulunkäyntiin. Toisen teeman aiheen kysyin vanhempien kokemuksia tuen tarpeesta. Tarkennin kysymystä jatkokysymysten avulla, jos haastateltava toi suppeasti esiin näkökulmaansa asiasta. Sain täsmennettyä vanhempien vastauksia paremmin vastaamaan haettuun kysymykseen ja tuomaan laajempaa näkökulmaa aiheeseen.

7.1 Taustatiedot

Kaikki haastateltavien nuoret olivat yläasteella Kuortaneen yhteiskoulussa. Neljä haastateltavaa kertoi, että heillä on ollut 8.-luokkalainen nuori keväällä 2020. Kahdessa perheessä oli 7.-luokkalainen nuori ja yhdessä perheessä 9.-luokkalainen nuori. Yli puolet haastateltavista kertoi, että heillä oli keväällä 2020 kotona 2 lasta.

Kaikki haastateltavat kertoivat, että perheessä on kaksi vanhempaa ollut nuoren tukena koulunkäynnissä. Lähes kaikki haastateltavat kertoivat, että äiti oli useimmiten nuoren tukena koulunkäynnissä. Yhdessä perheessä tukena oli vanhempien lisäksi myös isovanhempi.

Yli puolet vanhemmista kertoi olleensa normaalisti työelämässä etäopetuksen aikana. Ainoastaan yksi vanhempi teki etätyötä keväällä 2020, ja toinen vanhempi kertoi olleensa kotona pienempien lasten kanssa keväällä 2020.

7.2 Vanhempien kokemukset opetuksen muutoksista ja haasteista

7.2.1 Muutokset

Kaikki haastateltavat kokivat, että koulupäivän rakenteeseen liittyi muutoksia etäopetuksen aikana. **Teams-tunnit.** Vanhemmat toivat esiin, että nuorilla oli koulupäivien aikana Teams-tunteja, joissa tuli olla läsnä sekä itsenäisiä tehtäviä. Teams-tunteja saattoi olla useampiakin päivän aikana. Teams-tuntien välissä oli varattu aikaa itsenäisten tehtävien tekemiselle. Teams-tuntien määrä vaihteli eri aineopettajien välillä.

Ei ollu koko ajan niinku teamsiä, mutta oli semmosia omia tunteja, kun ne teki tehtäviä, mutta kyllä moni opettaja käytti teamsiä. (H1)

Nettiyhteydet. Kaikki haastateltavat toivat esiin nettiyhteyksien kuormittumista etäopetuksen aikana. Joskus vanhemmat joutuivat olemaan yhteydessä kouluun, että nuori on yrittänyt osallistua opetukseen huonosta nettiyhteydestä huolimatta. Nettiyhteyksien kuormittumiseen vaikutti monien osallistuminen yhtäaikaisesti opetukseen virtuaalisesti sekä mahdolliset etätyöskentelijät samalla asuinalueella. Nettiyhteydet vaikuttivat myös tietoteknisten laitteiden toimivuuteen merkittävästi.

Tietotekniset välineet. Muutama haastateltava nosti esille, että nuori tarvitsi älylaitteita sekä tietokonetta etäopetuksessa, jotka tuli löytyä kotoa. Yksi nuori käytti ainoastaan omaa älypuhelintaan ja kuulokkeita opetukseen osallistumisessa, paitsi kokeiden tekemisessä. Vanhemmat nostivat haastatteluissa hyväksi asiaksi, että nuorilta löytyivät valmiudet valmiiksi jo käyttää erilaisia tietoteknisiä välineitä. Yksi vanhempi toi esille etäopetuksen alun epäselvyyksiä monilapsisessa perheessä, että tarvitseeko kaikki omat tietokoneet etäopetuksen ajaksi.

Olihan se etäopetus sillai, että piti olla valmiudet kaikkiin näihin älylaitteisiin sitte käyttää koulutyössä. (H1)

Opintoalustat. Kaksi haastateltavaa kertoi erilaisista opintoalustoista, joiden kautta opiskeltiin etäopetuksessa. Opintoalustoiksi mainittiin muun muassa Whatsapp, Wilma, Google Drive ja Pedanet. Osa vanhemmista ei ollut tietoisia nuoren käyttämistä opintoalustoista,

koska vanhemmat olivat lähityössä ja nuori hoiti itsenäisesti opiskelun. Yksi haastateltavista kertoi tulleen merkittäväksi haasteeksi eri kanavien kautta tulevien tehtävien löytämisen. Joskus tehtävät tulivat eri kanavien kautta, kuin mihin ne piti palauttaa. Tämä vaikeutti kokonaisuuden hahmottamista koulupäivän rakenteesta.

Yks suuri ongelma oli myös se, että niitä tehtäviä tai niinku läksynantoja ja tämmösiä piti hakea monesta eri lähteestä..(H3)

Kaikki haastateltavat toivat esiin, että etäopetus toi jollain tavoin esiin muutokset nuoren hyvinvoinnissa. **Ulkoilu ja tauot.** Yli puolet haastateltavista toi esiin, että nuoren ulkoilu ja tauot vähenivät etäopetuksen aikana. Ulkoilun ja taukojen vähentymiseen vaikutti pakollisten ulkovälituntien puuttuminen sekä liikuntatuntien puuttuminen koulupäivien keskeltä. Ulkoilun ja taukojen vähenemiseen vaikutti myös se, että nuoret olivat osakseen yksin kotona koulupäivien aikana eikä aikuinen ollut tukemassa ulkoilun ja taukojen toteutumista koulupäivän sisällä.

Kyllä se ulkoilu aina oli semmonen, että tuntu, että sitä ei ollu tehtyä tarpeeksi. Koulussa kuitenkin tulee se sellanen tauko, että sä meet vähän pihalle. Tossa ei välttämättä tullu. Kun tuli tauko, niin saattaa, että istu tai pelas jotain puhelimella tai kävi syömässä tai jotakin tämmöstä. Ulkoilu ei tullut niin luonnostaan kuin yleensä. (H4)

Vuorokausirytm. Kuitenkin suurin osa vastaajista koki, että nuoren vuorokausirytm säilyi etäopetuksen aikana. Vuorokausirytm säilymistä tuki koulupäivien alkaminen klo 9 jokaisena aamuna. Vanhemmat kokivat, että nuori tarvitsi heidän tukeaan vuorokausirytm ylläpitämisessä etäopetuksen aikana. Kaksi haastateltavaa kertoi, että varmistelivat nuoren heräämistä viesteillä. Vanhemmat myös normaalisti muistuttelivat nuorta nukkumaanmenoajoista.

Työmäärä. Yli puolet haastateltavista koki nuoren työmäärän olleen suuri etäopetuksen aikana, joka vaikutti myös osaltaan nuoren hyvinvointiin. Työmäärä vaihteli eri oppiaineiden välillä. Kaksi haastateltavaa vanhempaa oli kiinnittänyt erityisesti huomiota uskonnon tehtävien määrään. He kokivat tehtäviä olleen paljon suhteessa siihen, että uskontoa on vain yksi tunti viikossa lukujärjestyksessä. Oli ollut useita tehtäviä päivän aikana kyseisestä aineesta. Yksi vanhemmista kertoi, että nuori oli halunnut tehdä kaikki annetut tehtävät heti pois alta. Vanhempi koki, että nuoren tunnollisuuden vuoksi koulupäivän pituus venyi jopa joskus 12 tuntiin.

Ruokailu. Yli puolet haastateltavista totesi koululta tarjottujen teollisten ruoka-annoksien helpottaneen arkea. He hakivat koulun tarjoamia annoksia kaksi kertaa viikossa. Etäopetuksen jatkuessa ruokaa kuljetettiin myös suoraan kotiin. Yksi vanhemmista kertoi, että joskus oli ollut haastavaa järjestää ruuan hakua kotiin perheen pienempien lasten kotona olemisen vuoksi. Kaksi haastateltavista toimi ruokailujen suhteen eri tavalla. He tekivät itse ruuan nuorelle koulupäivän ajaksi. He eivät hyödyntäneet valmiita koululta saatavia annoksia, koska niiden noutaminen työpäivän aikana oli haastavaa, ja eivätkä ne olisi tulleet käytetyksi perheessä.

Piti myös huomioida se, kun oli niin kutsuttu ruokatunti välillä, niin piti olla ruokaa kotona valmiina. (H1)

Se ruoka-apu oli semmonen, mikä helpotti sitä arkea ja syömistä..Sinne sai ilmoittaa, että haluaako ja kuinka monta lasta on..(H3)

Sosiaaliset suhteet. Suurin osa haastatelluista vanhemmista kertoi, että sosiaaliset suhteet säilyivät nuorilla lähes ennallaan etäopetuksesta huolimatta. Nuoret ovat tottuneet hyödyntämään muun muassa videopuheluita ja erilaisia viestintäkanavia yhteydenpidossa toisiinsa. Kaksi vanhempaa mainitsi, että normaalioloissakin heidän nuori on yhteydessä kavereihin etäyhteyksillä pitkien välimatkojen vuoksi. Yksi vanhempi kertoi, että nuori oli poikkeusoloista huolimatta tavannut fyysisesti lähimpiä ystäviä koulupäivän ulkopuolella. Vanhemmat eivät kokeneet, että kouluympäristö olisi merkittävä sosiaalisten suhteiden ylläpitämiseen.

7.2.2 Haasteet

Haastateltavista yli puolet koki nuorella olleen jonkinasteisia haasteita etäopetuksen aikana. Haasteita oli muun muassa tehtävien tekemisessä koulupäivän aikana, tehtävien palauttamisessa annetussa aikataulussa ja koulupäivien aikatauluttamisessa nuoren kanssa.

Oppimisen tavoitteet. Yli puolet haastatelluista vanhemmista koki, että oppimisen tavoitteita ei saavutettu nuoren kohdalla etäopetuksen aikana. Seuraavalle luokka-asteelle siirryttäessä vanhemmat ovat huomanneet nuorilla olleen haasteita pysyä opetuksessa mukana. Yksi vanhemmista kuvasi, että nuori oli juuri selviytynyt syksyn opinnoista. Oppiaineissa

siirrytään nopeasti eteenpäin. Jos keväällä ei ole opiskellut asioita hyvin, niin jää helposti jälkeen uusien asioiden tullessa oppiaineisiin syksyllä. Yksi vanhemmista kertoi, että oli jäänyt epäilemään, täyttyikö oppimisen tavoitteet kevään 2020 aikana.

Meni ihan niinku rimaa hipoen sen kevään. Ja mun mielestä se on näkyny täs syksylläki, että ei oo tavallaan käsitelly, tehny kunnolla niitä viime kevään asioita.. (H4)

Itseohjautuvuus. Kaksi haastateltavista kertoi, että nuoren oli haastavaa tehdä ja palauttaa tehtäviä itsenäisesti. Tehtävien tekemiseen itsenäisesti vaikutti nuoren puutteellinen kyky itsenäisesti ymmärtää tehtävänantoja. Palautuksessa suurimmaksi haasteeksi koitui monet eri opintoalustat, joihin tehtäviä olisi tullut palauttaa. Yksi vanhemmista kertoi, että nuorella oli ollut haasteita aloittaa itsenäisesti tehtävien tekeminen. Myös oma-aloitteisuus tehtävien tekemisessä ja palauttamisessa koettiin haasteeksi.

Oli tosi vaikeeta, hän teki tehtäviä, kun niistä oli jo kysely et, ootko tehny ja onko palautettu ja oli tosi vaikee ryhtyä niinku siihen tekemiseen. Ja että sen saa niinku palautettua. (H4)

Opiskelun aikatauluttaminen. Kaksi haastatelluista vanhemmista kertoi, että nuoren oli vaikea selviytyä annetuista tehtävistä koulupäivän aikana. Yksi haastateltavista kuvasi, että nuoren koulupäivä kesti pisimmillään jopa 12 tuntia, ja nuori tarvitsi aikuisen tukea koulupäivien aikatauluttamiseen. Nuori ei itse kyennyt aikatauluttamaan tehtävien tekemistä ja taukoja koulupäivän aikana. Nämä näyttäytyivät nuoren kuormittumisena etäopetuksen aikana. Koulupäivän keston vaikutti nuoren tunnollisuus tehdä kaikki annetut tehtävät heti, vaikka annetut palautuspäivät olisivat olleet myöhemmin.

Päivät veny sieltä aamu kaheksasta ilta kaheksaan, sen takia että hän kerkee tekemään tietyt tehtävät tiettyyn aikaan.. (H5)

Etäopetuksen aikana esiin tulleet haasteet. Yksi vastaajista nosti esille etäopetuksen positiiviseksi asiaksi haasteiden nousemisen paremmin esille nuoren koulunkäynnissä. Aikaisemmin nuorella oli ollut keskittymiseen liittyviä haasteita, mutta koulun näkökulmasta haasteita ei ollut. Etäopetuksen aikana haasteet korostuivat merkittävästi nuoren kohdalla. Vanhempi koki, että koulukin sai kattavasti tietoa nuoren haasteiden laajuudesta etäopetuksen vuoksi, ja koulupsykologin tutkimukset aloitettiin etäopetuksen aikana.

Mutta silloin ne haasteet tuli niin selväksi, että ei tarvinnu kenenkään mieltä, onko täs jotain ongelmaa. (H3)

Nuorten mielipide. Haasteita kokeneiden nuorten vanhemmat toivat myös esiin, että nuoret olivat ahdistuneita ja turhautuneita etäopetukseen. Ahdistusta ja turhautumista nuorissa aiheutti keskittymiskyvyn ja itseohjautuvuuden puute. Nuoret huomasivat itse, että tehtävät eivät edenneet toivotulla tavalla, ja nuoret saivat negatiivista palautetta koululta tekemättömistä tehtävistä. Ahdistus ja turhautuminen vaikutti myös nuorten motivaatioon tehdä tehtäviä etäopetuksen aikana.

Nojoo, kyllä se oli turhautunut ja ehkä vähän ahdistunutkin. Se sano ittekin, että tästä ei tuu niinku mitään.. (H3)

Toive lähiopetuksesta. Osa nuorista, jotka kokivat haasteita, toivoivat pääsevänsä takaisin lähiopetukseen mahdollisimman pian. Toiveet lähiopetukseen siirtymisestä nousivat kahdessa haastattelussa. Yksi nuori oli saanut opiskeluunsa tukea erityisluokan koulunkäynninavustajalta etäopetuksen aikana ja halusi sen jälkeen kokonaan lähiopetukseen. Hänen kohdallaan lähiopetukseen siirryttiin etäopetuksen puolella välissä ja nuori oli itse myös tyytyväinen ratkaisuun. Toinen nuorista halusi lähiopetukseen, koska hänen sisaruksensa oli jo siirtynyt lähiopetukseen haasteiden vuoksi. Nuori oli kysellyt vanhemmalta tehtävien tekemättä jättämisen määrästä, jotta hän voisi siirtyä myös lähiopetukseen. Kyseinen nuori ei ollut tehostetun eikä erityisen tuen oppilas.

Vaikka muut jäi niinku kotia yrittämään sitä etäkoulua, niin tää meidän seiskaluokkalainen kysyi miksei hänkin voi mennä kouluun, mutta ei voinut, kun ei ollut sitä erityisen tuen päätöstä. (H4)

Etäopetuksen keskeyttäminen. Kaksi vastaajista kertoi, että etäopetus oli jouduttu keskeyttämään nuoren suurien haasteiden vuoksi. Etäopetuksen keskeyttämiseen johtaneita suuria haasteita oli keskittymiseen, itseohjautuvuuteen ja haastavaan käytökseen liittyvät huolet.

Yksi vanhemmista kuvasi keskittymiseen ja itseohjautuvuuteen liittyviä haasteita, jotka olivat johtaneet etäopetuksen keskeyttämiseen. Nuori ei kyennyt tekemään kaikkia annettuja tehtäviä koulupäivän aikana eikä aina ymmärtänyt opettajan antamia tehtävänantoja itsenäisesti etäopetuksen aikana. Nuori oli myös jäänyt merkittävästi tehtävistä jälkeen

etäopetuksen aikana. Vanhempi koki, että lähiopetuksen aikana nuori on kyennyt huolehtimaan omista kotitehtävistään muutamia unohduksia lukuun ottamatta.

Siis siitähän ei tullu yhtään mitään. Et se oli niinku se, et meillä oli tosi suuria haasteita ihan jo siinä, että nuori olis saanu niinku tehtyä kaikki päivän tehtävät ja kotiläksyt tavallaan saman päivän aikana. (H3)

Toinen vanhemmista kertoi, että nuoren haastavan käytöksen vuoksi tehtiin erityisen tuen päätös ja etäopetus keskeytettiin. Haastavaa käytöstä oli ollut aikaisemmin jo lähiopetuksessaakin. Haastava käytös kohdistui etäopetuksen aikana opettajiin ja kotona olevaan vanhempaan. Nuori oli puhelimen välityksellä käyttäytynyt haastavasti opettajaa kohtaan ja vanhempi oli puuttunut tilanteeseen. He olivat yhdessä soittaneet opettajalle asiasta ja asiaa vietiin eteenpäin. Nuori sai erityisen tuen päätöksen. Vanhempi koki häneen kohdistuvan haastavan käytöksen raskaana ja koki siirtymisestä lähiopetukseen olleen paljon hyötyä.

Se meni siihen, et hän oli varmaan 2 viikkoa niinku täysin kotona, mut sitte hänellä meni tunteisiin, hermot ja kaikki. Hän lateli opettajille aivan kauheita puhelimessa ja sai sitten erityisen tuen päätöksen. (H4)

Haasteiden korostuminen. Jos haasteita oli ollut lähiopetuksen aikana, ne korostuivat vastaajien mielestä etäopetukseen siirryttäessä. Yksi vanhemmista toi esiin, että haasteita oli ollut käytöksessä jo ennen etäopetukseen siirtymistä, mutta haasteet lisääntyivät etäopetuksen aikana kotona ollessa. Haastava käytös kohdistui aina vanhempaan, joka kyseli koulu tehtävien sujumisesta ja etenemisestä. Toinen vanhemmista kertoi olleen nuorella haasteita keskittymisessä jo ennen etäopetukseen siirtymistä. Keskittymiseen liittyvät haasteet kuitenkin lisääntyivät merkittävästi etäopetuksen aikana. Nuori ei ymmärtänyt tehtävänäntoja eikä osannut tehdä tehtäviä itsenäisesti. Lukemisessa oli myös haasteita. Lisääntyneiden haasteiden vuoksi kyseisten nuorten etäopetus päädyttiin keskeyttämään ja opetusta jatkamaan lähiopetuksessa.

Haasteet lisääntyi. Ne kohdistu aina muhun, koska muistuttelin ja kyselin. Olin aina ensimmäinen, jolle oli kiva ärähtää. (H4)

Kyselee tosi paljon tehtävissä, mutku mä en ymmärrä ja mä en osaa..Nuori sanoo itte, että ei pysty keskittymään..lukeminen on tavallaan hidasta ja sanoo, että hänelle ei jää päähän.. (H3)

Useampia tukea tarvitsevia lapsia perheessä. Haasteita myös lisäsi kahden haastateltavan mukaan se, että perheessä oli muitakin tukea tarvitsevia lapsia. Haasteita tuli vanhempien resursseissa tukea lapsia tasavertaisesti. Molemmissa perheissä vanhempi oli kotona koulupäivien aikana ja tuki montaa lasta samanaikaisesti etäopetuksessa. Toinen vanhempi kertoi, että myös pienemmät lapset vaikuttivat vanhemman resursseihin tukea nuorta. Yksi haastateltavista pohti, jos olisi ollut vain yksi tukea tarvitseva lapsi perheessä, olisi aikaa riittänyt enemmän lapsen tukemiseen.

Yhden lapsen kanssa olis voinu ehkä selviytyä jotenkin siitä ajasta.. (H3)

Kyllä välillä meinas ihan pää räjähtää suoraan sanottuna. Kun kolmea teiniä yrittää niinku siinä eteenpäin koulunkäynnissä ja sitte on vielä ne pienet ja sitten vielä kaikki muut murheet, että mikä tää korona on ja uskaltaako täs mennä kauppaan. Kaikki tavallaan seisahtu siihen kotiin..(H4)

Ei haasteita. Kaksi haastateltavista vanhemmista kertoi, että etäopetus ei tuonut muutoksia nuoren oppimiseen ja itseohjautuvuuteen. Heille näyttäytyi nuoren oppiminen samankaltaisena kuin lähiopetuksessakin. Nuori oli selvinnyt hyvin annetuista tehtävistä opettajalta saadulla tuella. Nuori ei juurikaan tarvinnut tukea kouluun liittyvissä asioissa vanhemmaltaan. Yksi vanhemmista pohti, voisiko perheessä toteutettavalla kasvatuksella olla positiivista vaikutusta nuoren itseohjautuvuuteen. Hän kertoi kasvatuksesta, että perheessä koulu on ollut ensimmäisellä sijalla nuoren elämässä.

Nuori on ollut aina sellainen, että huolehtii itse, ei oo tarvinnu apua. Hyvin kyllä pärjäs siinä mielessä. (H1)

Kyllä hän hoiti itse kyllä tosi hienosti, että on aina ollu sellanen nuori, joka on hoitanu kouluasiat melkeen itse. (H5)

Koulutyöt niinku hoidetaan, kun on sitä koulua, niin tehdään tehtävät ja hoidetaan läksyt. Se on niinku semmonen prioriteetti ykkönen ja kaikki muu tulee sen jälkeen, miten jää aikaa. (H1)

Normaalisti työelämässä olleet vanhemmat toivat esille, että oli haastavaa tietää nuoren koulupäivän kulusta oman työpäivän aikana. Vanhemmat luottivat Wilma-merkintöihin ja opettajien palautteeseen. He seurasivat nuoren läsnäoloa tunneilla Wilman kautta. He myös kertoivat luottaneensa opettajan olevan yhteydessä, jos etäopetuksessa tulee haasteita.

Heillä oli hyvä luottamus nuoriin, että he selviävät etäopetuksesta itsenäisesti vanhemman työpäivän aikana.

7.3 Vanhempien kokemukset tuen tarpeesta

Nuoren tukeminen. Kaikki haastateltavat kertoivat tukeneensa nuorta kyselemällä koulu-tehtävien sujumisesta sekä tehtävien palautuksista. Jos vanhempi oli lähityössä, niin kysely tapahtui viestien välitykselle. Suurin osa haastateltavista kertoi, että ei ole ollut apuna tehtävien teossa. Yksi haastateltavista ainoastaan mainitsi, että oli auttanut nuorta tehtävien teossa. He olivat tehneet tiiviisti yhteistyössä koulutehtäviä. Tämä oli kuitenkin vaikuttanut merkittävästi vanhemman kykyyn suoriutua omasta etätyöstään.

Muistuttelua, sanallinen tukeminen..He teki sen mukaan mitä osas tai kykeni..
(H4)

Muut tukemisen keinot. Kolme haastateltavaa kertoi olleensa nuoren tukena muilla tavoilla. Yksi oli etsinyt nuoren tehtäviä eri opetusaloilta ja aikatauluttanut ne lukujärjestykseen nuorelle. Toinen vanhempi kertoi seuranneensa päivittäin opetuksen alkamisaikoja ja koulupäivän rakennetta. Kolmas vanhempi oli tukenut aktiivisesti nuoren hyvinvoinnin säilymistä huolehtimalla riittävästä ulkoilusta sekä tauoista koulupäivän aikana.

Me koitettiin yhdessä tehdä esim niinku lukujärjestys. Mä koitin niinku tavallaan kerätä joka päivä..Koitin koota kaikki tehtävät sitte niistä eri alustoilta paperille ja sit sen kautta katottiin sitte niitä tehtäviä. Välissä tehtiin yhdessä esim yhteiskuntaopin tehtäviä tai jotain..(H3)

Kyllähän sitä piti koko ajan yrittää pysyä kärryillä, kenellä on mikäkin tunti menossa.. (H4)

Nuoren tukemisen kehittäminen. Suurin osa haastateltavista vanhemmista tukisi nuorta enemmän, jos siirryttäisiin etäopetukseen uudelleen. Yksi vanhemmista kyseli enemmän nuorelta tehtävien etenemisestä ja palauttamisesta. Toinen vanhemmista pyrki muuttamaan omaa työaikaansa lyhyemmäksi nuoren koulupäivien aikana. Kolmas vanhempi olisi aikaisemmin jo yhteydessä koululle, jos haasteita ilmenisi nuoren koulunkäynnissä etäopetuksen aikana.

Pitäiskö sitä kuitenkin jotenkin seurata toisella lailla. Kun aatteli sitä loppua, että saisko pidettyä, pystyiskö siihen itse vaikuttamaan, että sais pidettyä sitä motivaatiota paremmin yllä. En mä kyllä tiedä miten..sais niinku tietää, jos joku aine on tylsä ja semmone, että ei huvita. niin sai siinä sitte jo selvillä, että sais sen vauhtiin ja tietysti vois ottaa saman tien opettajaan yhteyttä..(H2)

Itse miettinyt, että vähän lyhyempää työaikaa itelle, et pystyis olemaan siinä kotona enemmän. (H5)

Ei muutoksia tukemiseen. Kaksi haasteltavista vanhemmista ei kokenut tarvetta muuttaa mitään nuoren tukemisessa, jos etäopetus tulisi uudestaan ajankohtaiseksi. Nuorilla etäopetus oli sujunut hyvin. Vanhemmat kokivat, että etäopetus sujuisi uudestaankin heidän nuorillaan hyvin. Yksi vanhemmista kertoi heidän perheensä arvoista. Arvoihin kuului, että nuori tekee koulua itseään ja omaa tulevaisuuttaan varten, ei vanhempia varten. Hän pohti, että perheen arvot helpottavat luottamussuhteen rakentumista itsenäistä koulutyöskentelyä kohtaan.

Itse vanhempana toimin samoin.. (H4)

Yhteydenpito koulun ja kodin välillä. Kaikki haastateltavat vanhemmat kaipasivat yhteydenpitoa koululta kuulumisten kyselyssä sekä opintojen etenemisestä tietoa. He korostivat yhteydenpidon tarvetta säännöllisesti, vaikka nuorella sujuisi opinnot hyvin. Suurin osa toivoi yhteydenpitoa muutaman kerran kuukaudessa. Yksi haastatelluista vanhemmista ehdotti, että kuulumisten kyselyn ja nuoren opinnoista tiedottamisen olisi voinut liittää opettajien palaverien jälkeiseen aikaan. Näin mahdolliset haasteet voitaisiin ottaa heti alussa kiinni ennen kuin niistä kasvaa suurempia haasteita nuoren opiskelussa.

Ehkä vähän enemmän olis voinu olla informaatiota niinku koululta, että mitenkä sillä nuorella oikeasti menee siinä etäopetuksen aikana? Meneekö hyvin tai että ei mee hyvin..(H5)

Yli puolet haastateltavista koki, että Wilmaan tulevat viestit olisit riittävä keino pitää yhteyttä etäopetuksen aikana. Wilma-viesteissä voisi olla kyselyä etäopetuksen sujumisesta vanhemman mielestä ja informaatiota nuoren opiskelun sujumisesta koulun näkökulmasta.

Säännöllinen informaatio. Sieltä tulis tietyn väliajoin viestiä, että miten niinku menee, vaikka menis hyvin ja sais kuulla, että menee hyvin. (H2)

Kaksi haastateltavaa koki Wilma-viestit työlääksi tavaksi pitää yhteyttä koulun ja kodin välillä. He toivoivat enemmän yhteydenpitoon puheluita koululta, joissa voisi käydä kattavasti läpi nuoren opiskelujen etenemistä koulun näkökulmasta ja perheen koulunkäyntiin vaikuttavaa tilannetta kokonaisvaltaisesti.

Mitä teille kuuluu silloin tällöin tavallaan koko perheenä niinku kokonaisuutena, että kun ei jaksa naputella sinne, että on ollu tän yhen kaa vaikeeta ja tämän kans mennään näin ja kolmas sitä ja tätä..Oli ollu helpompi, että jos joskus joku soittais ja kysyis.. (H4)

Kaikki haastateltavat kokivat koululta saadun tuen olleen vähäistä tai sitä ei ollut ollenkaan vanhemmuuteen. Suurin osa haastateltavista toi esiin poikkeustilanteen vaikutusta koulun mahdollisuuksiin tukea vanhempaa etäopetuksen aikana. He toivat esiin tilanteen epäselvyyttä kokonaisuutena. He myös kertoivat haastattelussa uuden ja ennalta arvaamattoman tilanteen kuormittaneen koulua opetuksen järjestämisessä. Vanhemmat eivät osanneet odottaa tukea vanhemmuuteensa poikkeustilanteen vuoksi.

Suurin osa haastatelluista vanhemmista koki oman roolinsa nuoren tukijana raskaaksi tai kuormittavaksi. Vanhemmat kuvasivat myös etäopetusaikaa haastavaksi ja stressaavaksi. Kokemukseen vaikutti poikkeustilanteen tuomat epävarmuudet muun muassa arjessa ja omassa työelämässä. Yksi haastateltu vanhempi kuvasi, että omassa työssä poikkeustilanteen tuomat muutokset veivät resursseja eikä pystynyt tukemaan nuorta riittävästi. Toinen haastateltu vanhempi kertoi, että omien sosiaalisten suhteiden rajaaminen poikkeustilanteen aikana vaikutti omaan jaksamiseen merkittävästi.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää vanhempien kokemuksia etäopetuksen aikana opetuksen muutoksista ja haasteista nuoren koulunkäynnissä. Lisäksi tutkimuksessa selvitettiin, minkälaista tukea vanhemmat ovat saaneet ja olisivat kaivanneet vanhemmuuteensa nuoren etäopetuksen aikana. Tässä pääluvussa kerron johtopäätöksistä, jotka ovat tehty tutkimustulosten pohjalta. Käsittelen tutkimustuloksia ja niistä tulleita johtopäätöksiä teoriaosuuteen viitaten.

Ensimmäisenä käsittelen etäopetuksen tuomia muutoksia nuoren koulunkäyntiin vanhemman näkökulmasta. Tärkeimpänä johtopäätöksenä etäopetuksen tuomista muutoksista nousi esiin hyvinvoinnin ja koulupäivän rakenteen muutokset. Haastateltavista kaikki kertoivat opiskelun muuttuneen siirryttäessä etäopetukseen. Muutoksia tapahtui riippumatta siitä, oliko nuori 8. tai 9. luokalla yläasteella. Muutoksiin ei myöskään vaikuttanut oppilaan aikaisemmat haasteet tai koulumenestys lähiopetuksessa.

Koulupäivän rakenteeseen liittyviä muutoksia toivat esiin kaikki haastatellut vanhemmat. Johtopäätöksenä tutkimustuloksista voidaan tehdä, että etäopetuksessa hyödynnettiin Teams-kokouksia, joiden avulla opettajat toteuttivat liveopetusta sekä itsenäisiä tehtäviä, joita palautettiin erilaisille opintoalustoille. Tutkimuksen tuloksista voidaan päätellä, että Teams-tunnit olivat merkittävässä roolissa nuoren etäopetuksessa. Sandbergin (2020) mukaan, opetusta voidaan toteuttaa monipuolisesti erilaisilla liveyhteyksillä ja tallenteilla. Opettaja voi myös hyödyntää muita verkkomateriaaleja. Sandberg (2020) korostaa, että myös etäopetuksen aikana oppilaan tulee saada opetusta.

Haastateltavat pohtivat hyvinvointiin liittyviä muutoksia nuoren koulunkäynnissä etäopetuksen aikana. Merkittävimpinä muutoksina esiin nousi nuoren ulkoiluun, koulupäivien tauottamiseen, sosiaalisiin suhteisiin ja työmäärään liittyvät asiat. Haastattelujen perusteella voidaan myös todeta, että vanhempien työtilanne poikkeusolojen aikana ei vaikuttanut nuoren kykyyn huolehtia hyvinvoinnistaan koulupäivän aikana.

Haastattelujen perusteella voidaan todeta, että koulun tuki on merkityksellistä koulupäivien tauottamisessa ja riittävässä ulkoilussa koulupäivän aikana. Tutkimustulosten perusteella voidaan todeta, että nuoret eivät olleet riittävän itseohjautuvia kyetäkseen aikatauluttamaan

koulupäivät ja huolehtimaan riittävästä tauoista ja ulkoilusta. Alle puolet haastatelluista vanhemmista kuvasivat haastattelussa, että ulkoilua ei tapahtunut lähes ollenkaan koulupäivän aikana. Suurin osa vanhemmista ei tiennyt tarkalleen ulkoilun määrää koulupäivän aikana, koska olivat lähityössä etäopetuksen aikana. Myös Turussa (2020) tehdyssä tutkimuksessa nuoret totesivat haastavaksi ajan käytön suunnittelun koulupäivän aikana.

Tulosten perusteella etäopetuksen aikainen työmäärä oli enemmistölle oppilaista liian suuri. Vanhempi kertoi nuoren koulupäivän kestäneen iltamyöhään, koska nuori halusi tehdä annetut tehtävät heti ja tunnollisesti. Kuitenkin työmäärä vaihteli oppiaineiden välillä. Suuri työmäärä korostui varsinkin oppiaineissa, joita oli tuntimäärällisesti vähän kouluviikon aikana. Johtopäätöksenä voidaan todeta, että opettajilla ei ollut keskenään yhtenäistä linjaa tehtävien määrästä oppituntia kohden. Turussa (2020) tehdyn tutkimuksen mukaan oppilaat kaipasivat enemmän opettajien välistä yhteistyötä keskenään, että työmäärä oppilaalla pysyisi kohtuullisena. Etäopetuksen alkaminen lyhyellä varoitusajalla saattoi vaikuttaa opettajien mahdollisuuteen suunnitella ja ennakoida etäopetuksen sisältöä. Pari haastatelluista vanhemmista toi esiin vastaavasti, että työmäärä oli sopiva. Kyseisten vanhempien nuorilla ei ollut haasteita itsenäisessä työskentelyssä. Tuloksien perusteella voidaan päätellä, että nuoren kyky itseohjautua omissa opinnoissaan vaikutti vanhemman kokemuksiin työmäärästä opinnoissa.

Yhtenä nuoren hyvinvointiin liittyvänä johtopäätöksenä voidaan tehdä sosiaalisten suhteiden säilyminen ennallaan. Kaikki haastateltavat vanhemmat kokivat, että nuoren sosiaaliset suhteet eivät juurikaan muuttuneet. Tutkimuksen tulosten perusteella sosiaalisten suhteiden säilymiseen vaikutti nuorten taidot pitää yhteyttä toisiinsa etäyhteyksiä hyödyntäen. Helsingin kuvataidelukiossa (2020) tehdyn tutkimuksen mukaan nuoret kokivat sosiaalisten suhteiden ylläpitämisen haasteelliseksi. Tutkimus tulosten eroavaisuuteen voi vaikuttaa aikaisemmat tottumukset pitää yllä sosiaalisia suhteita. Myös paikkakuntien väliset erot voivat vaikuttaa nuorten tottumuksiin pitää yhteyttä toisiinsa. Pienemmällä paikkakunnalla nuoret ovat enemmän yhteyksissä toisiinsa etäyhteyksiä hyödyntäen.

Toisena käsittelen nuoren haasteita etäopetuksen aikana vanhemman näkökulmasta. Tutkimustulosten perusteella voidaan tärkeimmäksi johtopäätökseksi nähdä, että etäopetukseen sujumiseen vaikuttivat nuoren kokemat aikaisemmat haasteet lähiopetuksessa.

Jos haasteita oli ollut lähiopetuksessa, ne korostuivat etäopetuksen aikana. Osa vanhemmista kertoi, että etäopetus oli jouduttu keskeyttämään suurien haasteiden vuoksi. Suuria haasteita olivat keskittymiseen, itseohjautuvuuteen sekä haastavaan käytökseen liittyvät asiat. Haasteita kokeneet nuoret olivat myös ahdistuneita ja turhautuneita. Savolainen (2010) kertoo nuoren toiminnanohjausjärjestelmän kehittymisen olevan vielä kesken. Se vaikuttaa oppimiseen, ajatteluun ja muistiin. Keskittyminen voi olla hankalaa, ja nuori turhautuu. Nuori voi myös kokea pienistäkin asioista voimakkaita tunnekuohuja. Vanhemmat myös toivat esiin, että perheessä on ollut keväällä 2020 muitakin tukea tarvitsevia lapsia kotona. Tästä voidaan tehdä johtopäätös, että vanhempien mahdollisuudet tukea nuorta vaikuttivat haasteiden korostumiseen. Kun vanhemmalla oli samanaikaisesti useita tukea tarvitsevia lapsia kotona, tämä rajoitti vanhemman resursseja tukea yhtä nuorta opiskelussa.

Yli puolet haastateltavista kertoi, että heidän mielestään nuori ei saavuttanut oppimisen tavoitteita. He myös mainitsivat, että se näkyi myös syksyllä lähiopetukseen palatessa. Jotkut oppiaineet olivat haastavia syksyllä, ja nuori tarvitsi enemmän tukiopetuksesta. Tutkimustulosten perusteella voidaan todeta, että etäopetuksen aikana saavuttamatta jääneet tavoitteet näkyivät syksyllä lähiopetuksessa lisääntyneenä työmääränä oppilaalle sekä opettajille. Koiviston (2021) mukaan etäopetuksen haasteet näkyivät syksyllä Kuortaneen yhteiskoulussa. Suurimmalla osalla oppiaineiden arvosanat olivat laskeneet ja tukiopetusta tarvittiin normaalia enemmän.

Alle puolet haastatelluista vanhemmista kertoi haasteiden tulleen esille tehtävien tekemisessä ja palauttamisessa. Nuoret olivat tarvinneet paljon aikuisen tukea, jotta he saivat tehtyä koulupäivän aikana annetut tehtävät. Tutkimustulosten perusteella voidaan todeta, että nuorten itseohjautuvuudessa oli puutteita. Kauppilan (2003, 83) mukaan itseohjautuva oppiminen tulisi näkyä nuoren kykynä suunnitella oppimisprosessia, asettaa itselleen realistisia tavoitteita ja toteuttaa opiskeluaan itsenäisesti.

Etäopetus ei tuonut kuitenkaan kaikille nuorille haasteita. Kyseisten nuorten vanhemmat kertoivat, että haasteita ei tullut etäopetuksen aikana. He kertoivat, että nuoret olivat selviytyneet hyvin opinnoista myös lähiopetuksessa. Nuoret kykenivät hoitamaan opiskelun itsenäisesti ilman vanhemman tukea. Norrenan (2019) mukaan itsetunnolla on merkitys nuoren itseohjautuvuuteen. Merkitystä on myös nuoren kokemalla turvallisuuden tunteella ja tuella,

mitä nuori on saanut elämässään. Kun nuori on kokenut paljon turvallisuutta ja tukea, hän kykenee itseohjautuvuuteen paremmin. Tutkimustuloksista voidaan nähdä, että etäopetus sujui hyvin itseohjautuvilta nuorilta. Johtopäätöksenä voidaan todeta, että heillä on ollut riittävästi tukea ja turvallisuuden tunnetta suorittaa opintoja itsenäisesti.

Kolmantena käsittelen vanhempien kokemuksia tuen tarpeesta. Tärkeimmäksi johtopäätökseksi voidaan nähdä, että jokainen vanhempi piti nuoren tukemista tärkeänä. Se oli kaikille vanhemmille tärkeää, vaikka sitä tehtiin monin eri keinoin. Kysely koulutehtävien sujuemisesta ja tehtävien palautuksesta kuuluivat kaikkien vanhempien keinoihin tukea nuorta. Mannerheimin lastensuojeluliiton (2017a) artikkelin mukaan nuori tarvitsee vanhemmat, jotka ovat kiinnostuneita hänen koulunkäynnistään. Jos kiinnostusta vanhemmilta ei löydy nuoren koulunkäyntiin, voi se aiheuttaa vaikeuksia selvitä elämästä tulevaisuudessa. Yksi vanhemmista teki nuoren kanssa yhdessä tehtäviä. Tutkimustuloksista voidaan tehdä johtopäätös, että kaikki vanhemmat kokivat tärkeäksi tukea nuorta jollain keinolla etäopetuksen alkaessa. He eivät kuitenkaan kokeneet tärkeäksi tehdä konkreettisesti tehtäviä yhdessä nuoren kanssa, vaan sanallinen tukeminen oli riittävä tukemisen muoto.

Yli puolet haastatelluista vanhemmista kertoi, että tukisivat nuorta enemmän tulevaisuudessa etäopetuksen aikana. Tukemisen keinoiksi tuotiin esille eri keinoja. Vanhempien esiin tuomat keinot olivat yhteydessä aikaisempiin kokemuksiin nuoren etäopetuksesta. Johtopäätöksenä voidaan tutkimustulosten perusteella todeta, että nuoren tukemisen kehittämiseen liittyivät aikaisemmat kokemukset etäopetuksesta.

Haastattelujen perusteella tehdä johtopäätös, että vanhemmat olisivat kaivanneet tiiviimpää yhteydenpitoa koululta nuoren koulunkäyntiin liittyvissä asioissa etäopetuksen aikana. Yli puolet haastatelluista vanhemmista kertoi, että eivät olleet saaneet minkäänlaista tukea koululta. He olisivat kaivanneet yhteydenpitoa nuoren koulumenestyksestä riippumatta. Yhteydenpitoon välineiksi vanhemmat toivoivat Wilma-viestejä tai puheluita. Hellströmin (2008, 100–101) mukaan koulun tulisi olla aktiivinen osapuoli yhteydenpidossa koulun ja kodin välillä. Myös kodin tulisi tukea lasta koulunkäynnissä. Tukemisen edellytyksenä on, että vanhemmilla on tarvittavat tiedot koulunkäyntiin ja kouluun liittyvistä asioista

Suurin osa vanhemmista koki roolinsa nuoren koulunkäynnin tukijana raskaaksi. Kokemusta kuvattiin myös haastavaksi ja stressaavaksi. Kokemukseen vaikutti yhteiskunnan tilanne ja mahdolliset muutokset vanhempien työelämässä. Tutkimuksen tulosten perusteella voidaan

todeta, että yhteiskunnassa vallitseva epävarmuus vaikutti vanhempien kokemuksiin koulunkäynnin tukemisesta. Yhteiskunnassa tapahtui suuria muutoksia lyhyessä ajassa. Kestilän, Härmän ja Rissasen (2020, 4) mukaan koronaepidemiolla on ollut iso merkitys väestön hyvinvointiin ja elinoloihin. Johtopäätöksenä voidaan todeta, että koronaepidemia on vaikuttanut vanhempien resursseihin tukea nuorta etäopetuksen aikana.

9 POHDINTA

Opinnäytetyöprosessi sujui kokonaisuudessaan hyvin. Alussa oli haastavaa nähdä kokonaisuutta opinnäytetyöprosessia, mutta sen edetessä kokonaisuuden hahmottamisesta tuli helpompaa. Aikatauluttaminen sujui hyvin, ja opinnäytetyö valmistui ennalta suunnitellussa aikataulussa. Opinnäytetyöni valmistui opintojen loppusuoralla, joten muut opinnot olivat vähäisempiä opinnäytetyötä tehdessä. Opinnäytetyön aiheen valinta oli vaivatonta, koska etäopetuksen tuomat muutokset nuoren koulunkäyntiin olivat ajankohtaisia ja ne kiinnostivat minua. Kiinnostukseni kohdistui erityisesti oman asuinpaikkakuntani kokemuksiin, joten yhteistyötahon valinta oli helppoa.

Opinnäytetyön suunnitelmavaiheessa tarkat tutkimuskysymykset olivat vielä avoinna. Tarkat tutkimuskysymykset muodostuivat vasta teoriaosuutta kirjoittaessa. Tutkimuskysymysten muotoilu myös tuotti aluksi haasteita, jotta ne eivät johdattelisi vastaajaa liikaa tiettyihin vastauksiin. Teemahaastattelun tarkoituksena on saada aikaiseksi vapaata keskustelua välittujen teemojen pohjalta, jolloin kysymykset eivät saa olla suljettuja tai johdatella tiettyyn vastaukseen. Tutkimuksessa haluttiin selvittää vanhempien kokemuksia etäopetuksen tuomista muutoksista, haasteista ja tuen tarpeesta nuoren koulunkäyntiin.

Litteroidessa teemahaastatteluista tullutta aineistoa tuli ilmi, että toisesta tutkimuskysymyksestä oli suppeammin materiaalia kuin toisesta. Ero korostui myös tutkimuksen tulosten määrässä tutkimuskysymysten välillä. Materiaalien määrän olisi voinut saada tasaisemmaksi tutkimuskysymysten välillä kehittämällä teemahaastattelurunkoa. Rungossa olisi voinut olla enemmän kysymyksiä vanhempien kokemuksista tuen tarpeesta. Teemahaastattelurunko muodostui tutkimuskysymysten perusteella, joista toinen oli sisällöltään laajempi. Tämä osittain selittää epätasapainoa tutkimuskysymysten välillä.

Opinnäytetyöprosessi on ollut kokonaisuudessaan opettavainen. Prosessin aikana olen kehittynyt paljon tieteellisen tekstin kirjoittamisessa, lähteiden monipuolisessa käyttämisessä ja tutkimuksen kokonaisuuden ymmärtämisessä. Prosessissa mukaansa tempaavin osio oli teemahaastattelujen toteuttaminen. Haastatteluissa minut yllätti vanhempien erilaiset kokemukset, jotka olivat yhteydessä koko perheen kokonaistilanteeseen.

Tutkimusteni voisi tehdä eri näkökulmista uusia jatkotutkimuksia. Jatkotutkimuksissa kohderyhmä voisi olla eri opintoasteelta esimerkiksi lukiolaiset, ammattikoululaiset tai ala-aste-laiset. Etäopetusta on voitu toteuttaa erilaisista lähtökohdista eri opintoasteilla. Minun mielestäni olisi myös kiinnostavaa verrata vanhempien kokemuksia etäopetuksen tuomista muutoksista, haasteista ja tuen tarpeesta eri opintoasteiden välillä. Tämä voisi tuoda laajasti uutta tutkimustietoa etäopetuksesta Suomessa.

LÄHTEET

- Aalberg, V. & Siimes, M. 2007. Lapsesta aikuiseksi: nuoren kypsyminen naiseksi tai mieheksi. Helsinki: Nemo.
- Aaltonen, M., Ojanen, T., Vihunen, R. & Vilén, R. 2003. Nuoren aika. 2. uudistettu painos. Porvoo: WS Bookwell Oy.
- Alaja, K. 2007. Kasvun keskellä: Elämää murrosikäisen vanhempana. Helsinki: Kirjapaja.
- Aluehallintovirasto. 2.7.2020. Poikkeusolojen opetus ja varhaiskasvatus sujui kuntien mukaan hyvin – oppimisen tukeen kiinnitettävä huomiota. [Verkkojulkaisu]. [Viitattu 18.1.2021]. Saatavana: <https://avi.fi/tiedote/-/tiedote/69887724>
- Eduskunta. 26.3.2020. Valiokunnan lausunto SiVL 2/2020 vp. [Verkkosivu]. [Viitattu 27.12.2020]. Saatavana: https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/Lausunto/Sivut/SiVL_2+2020.aspx
- Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri EPSHP. Ei päiväystä. Ajankohtaista koronaviruksesta. [Verkkosivu]. [Viitattu: 27.12.2020]. Saatavana: https://www.epsHP.fi/hoitopalvelut/yhteispaivystys/paivystysapu_116117/ajankohtaista_koronaviruksesta
- Greene, J & Vargha, D. 2020. Ends of Epidemics. Teoksessa: H. Brands & G.J. Francis (toim.) COVID-19 and World Order: The Future of Conflict, Competition, and Cooperation. [Verkkokirja]. Project MUSE, 24-39. [Viitattu 20.10.2020]. Saatavana: <https://muse.jhu.edu/chapter/2696551/pdf>.
- Haavisto, A. 2018. Opiskeluhuollon monialaisen asiantuntijaryhmän kehittämistyö lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelman aikana 2017-2018 Päijät-Hämeessä. [Verkkojulkaisu]. [Viitattu 12.1.2021]. Saatavana: https://www.huomisenhyvinvointia.fi/assets/uploads/2018/12/VAKAKO-liite_PH_Yhteinen_työ_lapsen_asiassa_FINAL.pdf
- Hakala, K. 20.10.2020. Valmiuslain käyttöönottoaminen koronavirustilanteessa. [Verkkosivu]. Eduskunta. [Viitattu 27.12.2020]. Saatavana: https://www.eduskunta.fi/FI/naineduskuntatoimii/kirjasto/aineistot/kotimainen_oi_keus/LATI/Sivut/valmiuslain-kayttoonottaminen-koronavirustilanteessa.aspx
- Hellström, M. 2010. Sata sanaa kasvatuksesta. Jyväskylä: PS-kustannus.

Hellström, M. 2008. Sata sanaa kasvatuksesta: Keskeisten käsitteiden käsikirja. Jyväskylä: PS-kustannus.

Helminen, M. & Iso-Heiniemi, M. 1999. Vanhemmuuden roolikartta – Käyttäjän opas. Helsinki: Suomen kuntaliitto.

Helsingin kaupunki. 18.05.2020. Etäopiskelun ja etäopetuksen haasteet. [Verkkosivu]. Helsingin kuvataidelukio. [Viitattu 9.1.2021]. Saatavana: https://www.hel.fi/kuvat/fi/uutiset/etaopiskelun_ja_etaopetuksen_haasteet

Hietala, T., Kaltiainen, T., Metsärinne, U. & Vanhala, E. 2010. Nuori ja mieli – koulu mielen terveyden tukena. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Hirsjärvi, S. & Hurme H. 2008. Tutkimushaastattelu: Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Helsingin yliopisto

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. 13. osin uud. P. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Hughes, D. 2011. Kiintymyksen keskeinen vanhemmuus – Toimivuutta kasvatukseen. Tampere: PT-Kustannus.

Härkönen J. 2010. Sosiaalinen periytyvyys ja sosiaalinen liikkuvuus. Teoksessa: J. Erola (toim.) Luokaton Suomi? Yhteiskuntaluokat 2000-luvun Suomessa. Helsinki: Gaudeamus, 51–66.

Jokinen, M. 3.4.2020. Kunnat ratkovat etäoppilaiden ruokahuoltoa – keinoina lahjakortit, ruokakassit ja jatkuvat ruokailut. [Verkkoartikkeli]. Helsinki: KL Kustannus Oy. [Viitattu 9.1.2021]. Saatavana: <https://kuntalehti.fi/uutiset/opetus-ja-kulttuuri/kunnat-ratkovat-etaoppilaiden-ruokahuoltoa-keinoina-lahjakortit-ruokakassit-ja-jatkuvat-ruokailut/>

Kananen, J. 2017. Tutkimus Pro graduna ja opinnäytetyönä. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu

Kankaanranta, M. & Kantola K. 2020. Etäopiskelun toteutuminen erityistä tai tehostettua tukea tarvitsevien lasten ja nuoren osalta koronakeväänä 2020. [Verkkajulkaisu]. Neurospectrum Oy. [Viitattu 18.1.2021]. Saatavana: <https://ktl.jyu.fi/fi/julkaisut/julkaisuluettelo-1/julkaisujen-sivut/2020/etaopetuskysely-tulokset.pdf>

- Kauppila, R. 2003. Opi ja opeta tehokkaasti: Psykkinen valmennus oppimisen tukena. Jyväskylä: PS-Kustannus.
- Kestilä, L., Härmä, V. & Rissanen, P (toim.). 2020. Covid-19-epidemian vaikutukset hyvinvointiin, palvelujärjestelmään ja kansantalouteen. [Verkkajulkaisu]. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. [Viitattu: 31.1.2021]. Saatavana: https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/140661/URN_ISBN_978-952-343-578-0.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Kinnunen, S. 2014. Murrosikäinen perheessä – Tasapainoilua tilan ja rajojen välissä. Lohja: Karas-Sana Oy.
- Koivisto, S. 2021. Sivistystoimenjohtaja-rehtori. Kuortaneen kunta. Haastattelu 29.1.2021.
- Kupari, P. 2005. Kotitausta näkyy matematiikan oppimistuloksissa. Teoksessa: P. Kupari & J. Välijärvi (toim.) Osaaminen kestäväällä pohjalla, PISA 2003 Suomessa. Jyväskylä: Koulutuksen tutkimuslaitos, 115–126.
- L 21.8.1998/628. Perusopetuslaki.
- L 11.6.1999/731. Suomen perustuslaki.
- L 29.12.2011/1552. Valmiuslaki
- Mannerheimin lastensuojeluliitto. 2017a. Huoli nuoren koulunkäynnistä. [Verkkajulkaisu]. [Viitattu: 6.1.2021]. Saatavana: <https://www.mll.fi/vanhemmille/tietoa-lapsiperheen-elamasta/elamaa-kouluikaisen-kanssa/elamaa-ylakoululaisen-kanssa/huoli-nuoren-koulunkaynnista/>
- Mannerheimin lastensuojeluliitto. 2017b. Vanhempi nuoren koulunkäynnin tukena. [Verkkajulkaisu]. [Viitattu: 6.1.2021]. Saatavana: <https://www.mll.fi/vanhemmille/tietoa-lapsiperheen-elamasta/elamaa-kouluikaisen-kanssa/elamaa-ylakoululaisen-kanssa/vanhempi-nuoren-koulunkaynnin-tukena/>
- Mannerheimin lastensuojeluliitto. Ei päiväystä. Lapsen kasvu ja kehitys. [Verkkajulkaisu]. [Viitattu: 12.1.2021]. Saatavana: <https://www.mll.fi/vanhemmille/lapsen-kasvu-ja-kehitys/12-15-v/>
- Metsämuuronen, J. 2006. Tutkimuksen tekemisen perusteet ihmistieteissä. 2. korjattu painos. Helsinki: International Methelp Ky.

Mäkijärvi, L. 2008. Aikuisen vastuu- miten kasvatat tämän ajan lasta. Asikkala: Kirjatalo.

Norrena, J. 2019. Oman oppimisen kapteeni. Jyväskylä: PS-kustannus.

Nummenmaa, M. 2012. Tukittua tietoa oppimisympäristöistä: Etäopetus tarjoaa monia mahdollisuuksia oppimiseen ja opetukseen. [Verkkójulkaisu]. Opetushallitus. [Viitattu 1.1.2021]. Saatavana: http://www03.edu.fi/aineistot/oppimisymparistot/tutkittua_tietoa_oppimisymparistoista_VERKKO.pdf

Nurmi, J., Ahonen T., Lyytinen H., Lyytinen P., Pulkkinen L. & Ruoppila I. 2009. Ihmisen psykologinen kehitys. Helsinki: WSOYpro Oy.

Opetushallitus. 2021a. Mitä on perusopetus? [Verkkójulkaisu]. [Viitattu: 2.1.2021]. Saatavana: <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/mita-perusopetus>

Opetushallitus. 2021b. Perusopetuksen opetussuunnitelman ydinasiat. [Verkkójulkaisu]. [Viitattu: 2.1.2021]. Saatavana: <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/perusopetuksen-opetussuunnitelman-ydinasiat>

Pulkkinen, L. 2002. Kasvatus yksityisenä ja yhteiskunnallisena tehtävänä. Teoksessa: L. Kolbe & K. Järvinen (toim.) Onks ketään kotona? Kasvatuksen suuntaa etsimässä. Helsinki: Tammi, 250–268.

Ryan R. & Deci E. 2017. Self-determination theory: Basic psychological needs in motivation, development and wellness. [Verkkokirja]. New York: The Guilford Press. [Viitattu 9.1.2021]. Saatavana: [https://www.google.com/books/edition/ /GF0ODQAAQBAJ?hl=en&gbpv=1](https://www.google.com/books/edition/GF0ODQAAQBAJ?hl=en&gbpv=1)

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV- Menetelmäopetuksen tietovaranto. [Verkkójulkaisu]. [Viitattu 2.2.2021]. Saatavana: http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L7_3_4.html

Sandberg, E. 5.6.2020. Kolumni: Etäopetus-haaste ja mahdollisuus. [Verkkoartikkeli]. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. [Viitattu 1.1.2021]. Saatavana: <https://www.aivoliitto.fi/verraton/artikkelit/etaopetus-haaste-ja-mahdollisuus/>

- Savaspuro, M. 2019. Itseohjautuvuus tuli työpaikoille, mutta kukaan ei kertonut, miten sellainen ollaan. Helsinki: Alma Talent.
- Savolainen, T. 2010. Haastava nuori ja koulunkäynti – opas opettajalle. [Verkkojulkaisu]. Tuusula: SAIRAKE -hanke. [Viitattu 6.12.2020]. Saatavana: http://kallio-maa.net/opas_haastava_2012.pdf
- Silvén, M., Kinnunen, R. & Keskinen, S. 1991. Kohti itseohjautuvaa opiskelutaitoa. Turku: Turun yliopisto, täydennyskoulutuskeskus.
- Sinkkonen J. 1995. Lapsen kanssa: Hyvinä ja pahoina päivinä. Helsinki: WSOY
- STAT. 18.12.2020. Talouden tilannekuva. [Verkkojulkaisu]. [Viitattu 31.1.2021]. Saatavana: <http://www.stat.fi/ajk/koronavirus/koronavirus-ajankohtaista-tilastotietoa/miten-vaikutukset-nakyvat-tilastoissa/talouden-tilannekuva>
- Suontaus-Kyläinpää, S. 2010. Yhteistyö koulu yhteisössä ja koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. Teoksessa: K. Joronen & A. Koski (toim.) Tunne- ja sosiaalisten taitojen vahvistaminen koulu yhteisössä. Tampere: Tampere University Press, 95-116.
- Surakka, J. 8.11.2020. Mikä on valmiuslaki?. [Verkkojulkaisu]. Edilex. [Viitattu 31.1.2021]. Saatavana: <https://www.edilex.fi/uutiset/63562>
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). 1.12.2020a. Opiskelu huoltopalvelut koronavirustilanteessa. [Verkkosivu]. [Viitattu 9.1.2021]. Saatavana: <https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/ajankohtaista/opiskelu-huoltopalvelut-koronavirustilanteessa>
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). 23.12.2020b. Tilannekatsaus koronaviruksesta. [Verkkosivu]. [Viitattu: 27.12.2020]. Saatavana: <https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/tilannekatsaus-koronaviruksesta>
- Tilus, P. 2004. Pelistä pois? Huolehtivan koulun haaste. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Turun kaupunki. 8.5.2020. Etäopiskelu kysely peruskouluissa, lukioissa ja ammatillisessa koulutuksessa. [Verkkojulkaisu]. [Viitattu: 1.1.2021]. Saatavana:

https://www.turku.fi/sites/default/files/atoms/files//etaopiskelu_kysely_peruskouluissa_lukioissa_ja_ammattillisessa_koulutuksessa.pdf

Valtioneuvosto. 2020d. Hallitus päätti varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen rajoitteiden purkamisesta. [Verkkosivu]. [Viitattu 13.1.2021]. Saatavana: <https://valtioneuvosto.fi/-/10616/hallitus-paatti-varhaiskasvatuksen-ja-perusopetuksen-rajoitteiden-purkamisesta>

Valtioneuvosto. 2020a. Lasten ja nuorten hyvinvointi koronakriisin jälkihoidossa. [Verkkujulkaisu]. [Viitattu 9.1.2021]. Saatavana: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162318/VN_2020_21.pdf?sequence=7&isAllowed=y

Valtioneuvosto. 2020c. Rajoitukset ja suositukset koronaepidemian aikana. [Verkkosivu]. [Viitattu 13.1.2021]. Saatavana: <https://valtioneuvosto.fi/tietoa-koronaviruksesta/rajoitukset-ja-suositukset>

Valtioneuvosto. 2020b. Valmiuslain käyttöönottoasetus eduskunnalle. [Verkkosivu]. [Viitattu 27.12.2020]. Saatavana: <https://valtioneuvosto.fi/-/10616/valmiuslain-kayttoonotto-asetus-eduskunnalle>

World Health Organization (WHO). Ei päiväystä. Coronavirus disease (COVID-19) pandemic. [Verkkosivu]. [Viitattu 27.12.2020]. Saatavana: <https://www.euro.who.int/en/health-topics/health-emergencies/coronavirus-covid-19/novel-coronavirus-2019-ncov>.

Worldometers. 21.10.2020. COVID-19 Coronavirus Pandemic: Coronavirus Cases. [Verkkosivu]. [Viitattu: 27.12.2020]. Saatavana: <https://www.worldometers.info/coronavirus/>.

LIITTEET

Liite 1. Haastattelulupa

Liite 2. Teemahaastattelurunko

Liite 3. Tutkimuslupa Kuortaneen kunta

Liite 1. Haastattelulupa

Haastattelulupa

Annan suostumukseni opinnäytetyötä varten tehtävään teemahaastatteluun, jossa kartoitetaan etäopetuksen tuomia muutoksia nuoren koulunkäyntiin vanhemman näkökulmasta.

- Haastattelusta kerättyä aineistoa käytetään ainoastaan tutkimusmateriaalina kyseiseen opinnäytetyöhön.
- Haastattelut tullaan äänittämään puhelimella.
- Haastattelumateriaali säilytetään luottamuksellisesti sekä se on ainoastaan haastattelijan käytettävissä.
- Opinnäytetyön raportoinnin jälkeen äänitteet sekä haastatteluissa kerätyt materiaalit tuhoetaan.
- Valmiissa opinnäytetyöraportissa eikä sen prosesseissa tule ilmi haastateltavan henkilöllisyyttä.

Paikka ja päivämäärä

Allekirjoitus ja nimenselvennys

Opinnäytetyön tekijä:

Henna Harju

Seinäjoen ammattikorkeakoulu

Sosiaalialan koulutusohjelma

Sosionomi (AMK) –tutkinto

Liite 2. Teemahaastattelurunko

Teemahaastattelurunko

A. Taustatiedot

1. Millä luokalla nuori on ollut keväällä 2020?
2. Kuinka monta lasta perheessä on?
3. Ketkä aikuiset olivat nuoren tukena koulunkäynnissä etäopetuksen aikana?
4. Minkälaisessa työtilanteessa vanhemmat olivat nuoren etäopetuksen aikana?
5. Miten olet kokenut nuoren valmiudet oppimiseen lähiopetuksessa ennen etäopetuksen alkua?

B. Minkälaisia kokemuksia sinulla on nuoren koulunkäynnistä etäopetuksen aikana?

1. Miten mielestäsi nuori suhtautui koulunkäyntiin?
2. Miten koit nuoren kyvyn itseohjautua omissa opinnoissaan?
3. Selviytyikö mielestäsi nuori annetuista tehtävistä opettajalta saadulla tuella ja saavutettiin oppimisen tavoitteet?
4. Minkälaisena koit nuorelle asetetun työmäärän?
5. Oliko nuorella mielestäsi riittävästi sosiaalisia kontakteja koulupäivän aikana?
6. Miten etäopetuksen tuomat muutokset vaikuttivat nuoren hyvinvointiin?
7. Miten nuoren haasteet näyttäytyivät etäopetuksen aikana ja muuttuivatko ne jollain tavoin?

C. Minkälaista tukea annoit vanhempana nuorelle koulunkäynnissä etäopetuksen aikana?

1. Minkälaisia konkreettisia keinoja käytit nuoren tukemiseksi koulunkäynnissä?
2. Minkälaisena koit roolisi nuoren koulunkäynnin tukijana?

3. Minkälaisia asioita haluaisit kehittää nuoren tukemisessa, jos siirrytään etäopetukseen uudelleen?
4. Minkälaisena koit omat valmiutesi ja resurssisi tukea nuoren koulunkäyntiä etäopetuksen aikana?

D. Minkälaista tukea koit saaneesi vanhemmuuteen koululta etäopetuksen aikana?

1. Oliko saamasi tuki vanhemmuuteen koululta mielestäsi riittävää?
2. Miten haluaisit kehittää koulun ja kodin välistä yhteistyötä poikkeustilanteessa?
3. Minkälaisia viestintävälineitä toivoisit kodin ja koulun väliseen yhteistyöhön poikkeustilanteessa?

Liite 3. Tutkimuslupa Kuortaneen kunta**KUORTANEEN KUNTA**

Yleinen päätös
Sivistysjohtaja-rehtori

VIRANHALTIJAPÄÄTÖS

21.12.2020

391 §

ASIA

TUTKIMUSLUPAPYYNTÖ/HENNA HARJU

PERUSTELUT

Tutkimuslupapyyntö/Henna Harju

PÄÄTÖS

Myönnän Henna Harjulle anotun tutkimusluvan (SeAmk) opinnäytetyöhön, joka koskee etäopetuksen tuomia muutoksia nuorten koululunkäyntiin.

Tutkimuksen tekijä on itse velvollinen pyytämään tutkimusluvat huoltajilta ja tiedottamaan sekä tutkimuksen toteuttamistavoista että tulosten käyttämisestä/edelleen jakamisesta.

TÄYTÄNTÖÖNPANO

Yhteiskoulu
Henna Harju

21.12.2020

Koivisto Sanna
Sivistysjohtaja-rehtori

PÖYTÄKIRJA NÄHTÄVÄNÄ:**PAIKKA:**

Viranhaltijan työhuone

Muutoksenhaku

Päätökseen tyytymätön voi hakea siihen muutosta kuntalain mukaisella oikaisuvaatimuksella.

Oikaisuvaatimusohjeet ovat kääntöpuolella.